ఆంధ్ర పత్రి

10-4-48

సర్వధారి ఉగాది

సంపుటము 19
సంచిక 15

సంపాదకుడు :
నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు

24 పేజీ
0-4-0

ఉగాది శుభసందేశం

★

నిరుటి ఊహా రేఖ,

నేటి ఆశా రేఖ:

వుప్పుపలి పరిశోచితమై వచ్చే

ఉగాదినాటికి

'భాగ్య రేఖ'

కథ, చిత్రరచన – చూములూరు బి. ఏ.

వివరాలు తర్వాత

లలిత పిక్చర్సు,

నెల్లూరు.

సుహృద్భావసూచన—

—ఉగాది శుభాంబలులు

★

భావికాలమున సౌభ్యోదంతములను, ద్విగుణీకృతో
త్సా హ ము తో జీవితకర్తవ్యతా నిర్వహణశక్తిని
యీ కొ త్తసంవత్సరము మీకొనగూర్చుగాక—
పృథ్వీసౌభాగ్యదశమున జేరుడు—

రాబోవు కష్టదినాలలో మీ మార్గమును సుగమముగా
చేసుకొనుటకు వారి భీమాపథకాలను అవశ్య
మొనరించుకొనుడు—

పృథ్వి మీకు పూర్ణసంరక్షణయిస్తుంది

ది పృథ్వి ఇన్ష్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ఆఫీసు: 12, అంగప్పనాయకవీధి – మద్రాసు

బ్రాంచిఆఫీసు:- 261, పోగతోట

పోస్టుబాక్సు నె 76 ది నెల్లూరు

జి. ఇ. సి. రేడియోలు

★

G.E.C.

Radios

కొన్నవారికి ఒక్క సంవత్సరంపాటు
రిపేర్లు చేసి యిచ్చే గ్యారంటీగలవి.
ఎక్కువకాలం మన్నికగలవి.
చీటికి మాటికి చెడిపోనివి-
కాబట్టి-

వీటినే మీరు కొనండి

AC - AC/DC -
6 Volt Battery
Operated Radios
Now Available

హా ష్ా ర్ !

జి. ఇ. సి. రేడియోలకు, ప్రతి రేడియోకును కంపెనీ
యొక్క వరుస నంబరు యుండును. ఆనందరు ప్రత్యే
కం గ్యారంటీపత్రము జి. యి. సి. కంపెనివారిచే యివ్వ
బడును. —బాగుగా చూచి కొనండి

నెల్లూరులో
యేజంట్లు

కృష్ణా & కో
ట్రంకురోడ్డు.
నెల్లూరు

KRISHNA & CO.
Agents G.E.C. Radios
TRUNK ROAD — NELLORE.

శ్రీ మన్నంగళ కస్తూరి
రామాహృదయేశ లోకరంజితమగుణా!
నీమహిమ లెన్నఁదరమా!
కామితవరదా! మహాత్మ! గాంధీతాతా!
ఇలపై బుద్ధునికంటెను
తలపగ శిబికంటె. ధర్మతనయునికంటెన్
వెలయు నహింసాశీలము
కలిలో నెవరీడునీకు గాంధీతాతా!
శ్రీకోదారము, జగదుప
కారము, నిజకార్యదీక్ష, గౌరవ మహితా
కారము, సత్యస్ఫురణయు,
కారుణ్యము నీకు నగలు గాంధీతాతా!

'కవిచంద్రులు'
కోట సోదరకవులు
(అష్టావధానులు)

భారత జాతీయ వాంఛితార్థమునకై
భోగాలు వదలిన త్యాగశీల!
హింసాలతాంగికి నెసగు గుణంబులు
మూర్తీభవించిన పుణ్యరాలు!
నిజనామ సార్థక నిరుపమ పరిమళం
బవనిపై నింపిన యనఘురాలు!
పసుపుఁ గుంకుమతోడ భర్త చేతులమీద
పరలోకమేగిన భవ్యురాలు,
నాథుపదసేవ పెన్నిధానమని తలచి,
భరతకీర్తిని నిల్పిన భాగ్యరాలు,
మనకు లేదింక కన్నులఁ గనగరాదు,
భారతీయ సహోదరవర్యులార!

చిత్రచర్యానిధీ!

★

('సాహిత్యస్థాపక' బ్ర॥ దుర్భా సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు)

తననిర్మించిన 'దూరదర్శనప్రయంత్రింబెంతశక్తిన్ వెలా
ర్చునో, యన్నన్ని గ్రహ నక్షత్రగోళము లొగిన్ జూపట్టు నిన్నీవిధి; నీ
ఘనసర్గంబు మొదల్ తుదిన్ నరుఁ డెఱుంగన్ జాలుటల్, నీమహా
ద్భుతలోకంబు గనన్ బ్రనమైనగతిః తండ్రీ! చిత్రచర్యానిధీ!
సికతారేణువుకన్న నల్పుఁడగుట నీ సృష్టిన్ దినేశుండు; వా
నికిఁ గోట్యంశతమందు భూమి; మరి కోటిన్ వ్యర్థుఁడు ప్రాణి వ
ర్గకదంబంబున నొక్కఁడుక్క నరుఁ; డౌరా! నీని త్రిభువనంత లిం
తకు నీ మాయనవేసియే కద! యనంతా! చిత్రచర్యానిధీ!
అణు వొక్కొక్కటి సౌరమండలముచాయన్ నిర్మితంబంట; య
య్యణు కేంద్రంబునకున్ బ్రదక్షిణముగా నయ్యెల 'ఎలక్ట్రాన్లు' నై
పుడి గొప్పిక్కు చరించుచుండునఁట య'ప్రోటాన్లు' కర్షింప; న
ర్థంబు నీయాజ్ఞ బదంబుదాన్ జరుపు దేవా! చిత్రచర్యానిధీ!
ఎన్నో మండలముల్ రవీందులవి హాయిన్ భావనాతీత వే
గాన్నత్యంబున సంచరించెడి ననంతాకాశమధ్యంబునం
దన్నా! యయ్యవి యొండొరులం దాఁకిరాకో గట్టుండుటల్ నీమహా
సన్నాహమెఱుఁగ లేకకాదె; జగదీశా! చిత్రచర్యానిధీ!
లవమెవ్వరిదిపేల 'మైలు' లవలీలన్ దా 'సెకండ్' లోన న
ద్భుతకోటిన్ బయనించు వెల్గు; మరి సర్గంబాది బ్రయాణించియున్
నక్షత్రమ్ములవెల్గు కొన్నిటిది యీనాఁడున్ భువిన్ జేర దీ
ర్ఘకపారిధవ మెట్లు పేర్కొనఁగఁ? దండ్రీ! చిత్రచర్యానిధీ!
ప్రకృతిప్రక్రియలందు శబ్దములకుఁ దావ్వంతెవ్వఁడేగాని యా
ప్రకృతిప్రక్రియ లొక్కచేతమిది చెర్వంగావి నందిల్ల వం
చకటా! మర్త్యుఁ డెఱుంగ లేఁడు కృప నీ వశిల్ప ప్రసాదింపుసం
తతుఁ బ్రార్థోక్తియు నీదికిన్ గుణా తనంతా! చిత్రచర్యానిధీ!
నీమహా గాడుప్ప నీధియమ్మునెన, నావిద్యాయుధా సూర్యుఁ డా
ప్రాచిన్ నీవెలనే, మరుత్వజనరుల్ పత్రింత్రి కవితనే,
గ్రాఁదున్ మృత్యువు నీదరమ్మునన లోకశ్రేణి; నీయాజ్ఞతో
శ్రేణి పైన దిటుక్కనన్ వెఱతుఁ, దండ్రీ! చిత్రచర్యానిధీ!

స్వాగతము

దంతనలకైన మంత్రతంత్రములకైన
మోము వంచని విద్వేష భూతములను
రూపుమంజేయు కాల స్వరూపుఁడైన
సర్వధారికి నీకు సుస్వాగతంబు.
ఔషధమ్ముల కుడుగని వ్యాధులైన
అనునయమ్ముల మానని యాధులైన
అణఁగి పోఁజేయఁగల భిషఙ్మణికి నీకు
సర్వధారికి మా నమస్కార శతము.
పోరు కల్పించి యన్నదమ్ములను జీల్చి
సాధువులఁ గూల్చి పోయెనా సర్వజిత్తు
రానయిన మమ్ము దయఁజూచి యింత శాంతి
సంతరింపఁగ రావయ్య సర్వధారి!
కుల తత్త్వోదిత వైమనస్యములు తగ్గుల్ బ్రోగ్గుఁ బడలేని ని
ష్కళంకంబైన ప్రజాప్రభుత్వ మిట విష్పన్నంబగుచుండగాత, నీ
దలకున్ నిక్కువమైన యక్కటికి సందర్భించెడిన్ గాత, నీ
చలువన్ దానము వాసి మానవి సుఖశాంతి సుమహింపుచున్.
కలవెన్నో రతనమ్ము లీ భరత భూగర్భంబునందు మాకుల్
వెలికిం దీయఁగ, సానపెట్టఁగ, వణిగ్వృద్ధిం బ్రదర్శింపఁగా
విలువల్ తీర్పఁగ నేర్పు కావలయు నావిన్నాణ మొక్కింత మా
కలయం జేయుమటంచు వేఁడుదుము స్వామీ, సర్వధారీ, వినుమా.

'నరసకవి'
ఘంటసాల రామకృష్ణయ్య

"సర్వధారి"

నీం వెడలు నేతలు, భలే మహిపిచ్చుని చెప్పఁగొట్టగ
గ్గోలానరించి పండుగాన, గోరిన, వారల కోర్కె దీర్చి క
య్యాలనుచేసి, నర్థి, భరతావనిఁ దేల్చితి, సర్వజిత్తువై
కాలమ! గాంధి జంపతిఁకఁ గావవ? నుర్వర సర్వధారివై.

"మాంత్రిక చక్రవర్తి"
—ప్రొఫెసర్ అంజనేయగారు, నెల్లూరు

★ మద్రాసు మంత్రాంగం ★

శ్రీ రామస్వామిరెడ్డియార్‌గారు

యోగ్యుడు, సత్యవాది, న్యాయకాంక్షితుడు, ఋజువర్తనుడైన ప్రధాని

★

శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు

ప్రభుత్వానికి, రైతులకుమధ్య శిస్తువసూలు చేసే దళారివిధాన నిర్మూలనానికి కృషి చేస్తున్న పాపులరు రివిన్యూమంత్రి

★

శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు

1700 లక్షలమద్య విక్రియఆదాయాన్ని గోల్పోయిగూడా పన్నులు విధించకుండా బడ్జటును తయారుచేసి ప్రజ్ఞాపరిజ్ఞానాన్నే కాక ప్రజారంజకత్వాన్నికూడా నేర్పరించుకుంటున్న ఆర్థికమంత్రి

★

శ్రీ భక్తవత్సలంగారు

భూమినీరు, ప్రజలకుఆకలిలేకుండాచేయుటకు తోడ్పడవలసిన, తోడ్పడుతున్న నీటి మరమ్మతులమంత్రి

★

శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు

కుటీరపరిశ్రమల వెలుగొల్పి పేదరికాన్ని వెళ్ళగొట్టవలసిన భారం నెత్తినవుండే పరిశ్రమల మంత్రి

★

శ్రీ డేనియల్ థామస్‌గారు

మద్యపానాన్ని నిషేధించి పేదల కాపురాలు నిలిపినదీక్షతోనే త్వరలో మోటారు రవాణాలను గూడా జాతీయం చేయవలసిన రవాణామంత్రి

★

శ్రీ మాధవ మీనన్‌గారు

ఆధునిక యంత్ర పరికరాల్తో వ్యవసాయాభివృద్ధిచేసి కరువుకాటకాల్నుండి రాష్ట్రాన్ని రక్షించాల్సిన వ్యవసాయమంత్రి

★

శ్రీ కల్లూరు చంద్రమౌళిగారు

జిల్లాబోర్డులకు అధికార అధ్యక్షులను తొలగించి, ప్రజాప్రతినిధులను ప్రవేశ పెట్టవలసిన స్థానిక స్వపరిపాలనామంత్రి

★

శ్రీ వేముల కూర్మయ్యగారు

హరిజనాభ్యుదయం, గ్రామాభ్యుదయం హరిజన మంత్రిమీద ఆధారపడివున్నది

★

శ్రీ టి. యస్. యస్. రాజన్‌గారు

మాటలలోవున్న అధికాహారోత్పత్తి, ఆహార మంత్రి కార్యరూపంలో పెట్టించవలెను

★

శ్రీ అవనాశిలింగంగారు

కేవలం 'పదవోత'రద్దు సంతోషపరచదు వెంటనె జాతీయవిద్యాప్రణాళికల విద్యామంత్రి నమలు పరచవలెను.

శ్రీ ఏ. బి. షెట్టిగారు

దేశీయ, పాశ్చాత్య, వైద్యవిధానాల సమ్మేళనపరచి వైద్యసౌకర్యం ఎక్కువచేయాల్సిన ఆరోగ్యమంత్రి

సర్వధారినామసంవత్సరపంచాంగం

10—4—48 తేది శుక్లపాడ్యమి, శనివారము చాంద్రి సంవత్సరాది.

13—4—38 తేది చవితి, మంగళవారం సౌర సంవత్సరాది.

యీసంవత్సరమున రాజా-శని, మంత్రి-కుజుడు, గ్రామపాలకుడు-కుజుడు, సస్యాధిపతి-కుజుడు అగుటచే రాజకీయ వ్యవహారములందు సౌమ్యపరి స్థితులుండవు. నానావిధ కష్టనష్టము లుండును. రాజు లు క్రూరులగుదురు. మంత్రిం యాలోచనలవల్ల తీవ్రపరిస్థితులు. కలహములు. యుద్ధభయము సంభ వించును. ప్రవంచ జాతుల పరస్పర విరోధములు కల్గియుండును. చైత్రమున దేశారిష్టయోగము లధి కము వైశాఖమాసములో శుక్లపక్షము తయింది పక్ష మునకు 13 రోజులే వచ్చుటవల్లను. జ్యేష్టమున 3 శుభగ్రహములు వక్రించియుండుటవల్ల లోకమున ఘోర రోగాగ్ని శస్త్రాదిభయములు ప్రజానాశము గును. వైశాఖ జ్యేష్ట మాసములందు వడిగాడ్పులు అగ్నిభయములు- ప్లేగు. కలరా. స్ఫోటకము మొదలగు వ్యాధు లు సంభవించును. జ్యేష్టమాస పూర్ణిమాప్రాంతమున వాంకరి ప్రారంభమగును. ఆషాఢ-శ్రావణ-భాద్రపద మాసములందు మంచివర్షములుండును. పూర్వపన్నా ధిపతి కుజుడగుటచే వెల్లధాన్యం బాగుగా పరిండును. అపరసస్యాధిపతి బుధుడగుటచే జొన్న-సజ్జ-పెసర- పేసలు-నల-పత్తి-పసుపు-పల్లి-పొగాకు బాగుగా ప ండును. జ్యేష్ట శుద్ధ 13 శని 19 జూన్ మొదలు బ 6 బుధ 30 జూన్ వరకు పశ్చాదస్తమిత శుక్ర మౌఢ్యము అశ్వయుజ శుద్ధ 6 గురు 7 అక్టోబరు నుండి బ 1 మంగళ 19 అక్టోబరు వరకు కృష్ణానది యొక్క ఉపనదియగు భీమానదీ పుష్కరము. మా ర్గశిర బ 12 శని 18 డిశంబరునుండి- పుష్య బ 1 శని 15 జనవరి 49 వరకు పశ్చాదస్తమిత గురుమౌ ఢ్యము. ఫాల్గుణ శుద్ధ 12 శని 12 మార్చినుండి ప్రా గస్తమిత శుక్రమౌఢ్యము. చైత్ర శుద్ధ 15 శుక్ర 23 ఏప్రెల్ ఖగ్రాస చంద్రగ్రహణము. బ 30 ఆది 9 మే సూర్యగ్రహణము ఇయ్యది కొన్నిచోట్ల కం కణగ్రహణముగా కన్పించును మద్రాసు రాజధాని యందు పార్శ్వగ్రహణముగా కన్పించును. సర్వ సస్య సమూహము 16 భాగములలో 8 భాగముం పంట పండును. మూపెదు వర్షము 2 తూముల గాలియుండును. దేశపాలకానాం దిగ్విజయప్రాప్తి రస్తు రాజాధికర్షయః రాజు-శని. మంత్రి-కుజుడు సేనాధిపతి-చంద్రుడు సస్యాధిపతి-కుజుడు ధాన్యా ధిపతి-బుధుడు అర్ఘాధిపతి-చంద్రుడు. మేఘాధిపతి- చంద్రుడు. రసాధిపతి-రవి. నీరసాధిపతి-గురుడు. పశుపాలకుడు-బలరాముడు గోష్ఠాగారపాలకుడు- శ్రీకృష్ణుడు. గోష్ఠబహిష్పాలకుడు-శ్రీకృష్ణుడు. పురోహితుడు-శుక్రుడు. గ్రామపాలకుడు-కుజుడు. గణకుడు-శని. దైవజ్ఞుడు-చంద్రుడు. పరీక్షకుడు- గురుడు, గ్రామనాయకుడు-గురుడు.

దేశపరిస్థితులు

కటకరాశియందు-శన్యంగారకులస్థితి మంచిదికా దు. అర్థచిక్కులు సంభవించును. రాజకీయముగా దేశీయాంతర్జాతీయ విషయములందు చాలా వడిదుడు కులేర్పడును. అఖిలభారతముస్లింలీగువారు పాకిస్థాన్ దిజుట్యాన్ వ్యాపుచేసినకాలమునకు సాధింపబడిన (కన్యా) లగ్నమునకు ద్వాదశమందుండుటవల్లను, పాకిస్థాన్ రాజ్యాంగపరిస్థితులు అల్లకల్లోలముగా నుండును. పాకిస్థాన్ క్రమముగా అర్థచిక్కులందు లోనై చాలా కష్టనష్టము లనుభవించును. ఇండియన్ యూనియన్‌వారికి ప్రతిపక్షవర్గమువల్ల ఒత్తిడి అవ రోధములేర్పడును. హైదరాబాదుస్టేటులో మతకల్లో లములు తీవ్రతరమగును నిమ్నజాతులను మతాంత రులుగాచేయుట సంభవించును. నిరయనవద్ధతిచే 25 జులైనుండి సింహమందు శనిస్థితి యేర్పడును. తదాది 2½ సంవత్సరములందు రాజకీయ వడిదుడు కులుండును. ఇండియన్‌యూనియన్ తగినవిధము గా దేశీయరక్షణ సైన్యాభివృద్ధి గావించుకొనుటమేలు సమకుపాటుకూడదు. అత్యంత జాగరూకత- మెం కుపక్షి ప్రవర్తింపవలసిన కొంపమునకు చెట్టి వంది

[శ్రీ విష్ణుగడ్డ వెంకటేశ్వర శాస్త్రి]

> పంటలు వరవాలేదు—ధరలు సామాన్యం—అగ్నిభయం—వ్యాధుల ప్రాబల్యం—జాతీయ అంతర్జాతీయ విషయాలలో ఒడిదుడుకులు—భారతప్రభుత్వానికి ప్రతిపక్షంవారిఒత్తిడి—పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వానికి ఆర్థిక చిక్కులు—హైదరాబాద్ భారతప్రభుత్వాలమధ్య ఘర్షణ—వ్యాపారస్తులకు, ధనవం తులకు అనుకూలత వుండదు—పాడిపంటల సమృద్ధి—యివి సర్వధారిలో కలుగబోయే సమిష్టి ఫలితాలు

యము లేదు—హైదరాబాదు స్టేటుకును, ఇండియన్ యూనియన్‌వారికిని కొంతసంఘర్షణ యేర్పడగలదు

మేఘఫలములు

నవమేఘపంక్తిమున ఆవర్తనామక మేఘము మేరు శిఖరమందు పుట్టును స్వల్పవృష్టిదము. ఒకానొకచో ఉరుములు-మెరుపులు-గాలితోగూడిన వర్షమునిచ్చు ను. పూర్వపస్యములు బాగుగా పండును అపర సస్యములకు నష్టముండును. ధనవంతులు. జమీందా రులు-వ్యాపారస్తులు కష్టనష్టములను పొందెదరు. చ తుర్మేఘపంక్తిమున సంవర్తనామక మేఘము మేరుపు నకు ఉత్తరముగా పుట్టును. వాయువహతవృష్టిదము. ఒకానొకచో అతివృష్టిచే వరదలు-పంటలు నశింపు ను-రోగములు కలుగచేయును. సూర్యసముద్ర తీర మందు తుపాను గాలులుండును వాయునామకవాయు వు-మేఘాసంబరం. నిశ్చలనామవిద్యుత్-ధాన్యాదు లకు ధరలుండును. అర్ణనామక ఉరుము-సుభిక్షం. క్షీరసముద్రం-శుభం-వాసుకి-రూపాహాలగుటచే పాడిపంటలు సమృద్ధినిచ్చును.

వర్షాధికఫలములు

ఒక కుంచము వర్షము ఆనుంచెము 10 ఏప్రెల్ నుండి 25 జులైవరకు. వృష్టి పయోగత, బ్రాహ్మణ హస్తగతమైనందున-దుర్భిక్షము-తదాది 16 అక్టోబ రువరకు. బాలగోపాలుని హస్తగతమై యుండుటచే సుభిక్ష క్షేమారోగ్య సంపదలుండును దేశభేదముచే వర్షాభావము దుర్భిక్షము కలుగచేయును తదాది 18 ఫిబ్రవరి 49 వరకు యౌవన గోపాలుని హస్తగత మైయున్నందున సుభిక్షం. తదాది సంవత్సరాంతము వరకు, మరల బాలగోపాలుని హస్తగతమై యుండు ను. సుభిక్షమున్నను దేశభేదమున దుర్భిక్షమును కలుగచేయును

చాంద్రమానముచే సర్వధారి సంవత్సరఫలం

శ్లో॥ సర్వధార్యబ్దకేభూపాః ప్రజాపాలన తత్పరాః॥
ప్రశాంతవైరాస్సర్వత్ర బహుసస్యార్ఘవృష్టయః॥

తా- రాజులు ప్రజాభీష్టపాలనచేయుదురు. ప్రజ లు నిర్వైరభావముపూని శాంతచిత్తులగుదురు. సస్యా నుకూల వర్షములుండును. పాడిపంటలు సమృద్ధి. ధాన్యాదుల ధరలు సరసముగా నుండును.

మేష సంక్రాంతి ఫలములు

చైత్ర శుద్ధ 4 మంగళ 13 ఏప్రెల్ ఉదయం గం 7.20 ని॥కు అశ్విని 1 మేషేరవిః తిథిఫలం. సుఖహాని వారఫలం రాజులకు, ప్రజలకు, కలహ ములు ప్రజాక్షయము. కాలఫలం,జగద్వినాశ అగ్ని ఫలం, తూర్పుదేశములందు దుర్భిక్షం. రాజకీయ కల్లోలములు. దక్షిణదేశమందు ఆహారధాన్యముల ధరలు పెరుగును. ఉత్తరదిశయందు రాజకీయ వడి దుడుకులు రోహిణివాసఫలం, సముద్రమందు రోహి ణియుండుటచే. సువృష్టి. పాడిపంటలు సమృద్ధి యుండును.

ఆర్ద్రా ప్రవేశఫలములు

జ్యేష్ఠ శుద్ధ 16 సోమ 21 జూన్ సాయంత్రం గం 4-27 ని॥కు ఆర్ద్ర 1 రవిః తిథిఫలం సస్య వృద్ధి వారఫలం, ధాన్యాదుల ధరలు సరసముగా నుండును. నక్షత్రఫలం అశుభం, యోగఫలం సుభి క్షం, కరణఫలం-శుభం; లగ్నఫలం-రాజవిధ్వంసము, కాలఫలం-సస్యహాని, జ్యేష్ఠాది పంచమండలమందు చంద్రుడుండుటచేత, సర్వప్రతిబంధకము, ధాన్యా దుల ధరలు పెరుగును.

మకర సంక్రాంతి ఫలములు

పుష్య శుద్ధ 14 గురు 13 జనవరి 49. రాత్రి గం 10-46 ని॥లకు ఉత్తరాషాఢ 2 మకరేరవిః శా- జనవరి 14 తేది 49 సూర్యోదయాది గం 10;46 ని వరకు ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలః శా-సంక్రాంతి పురుషునిపేరు మందుడు మూడుతలలు, రెండుముఖ ములు, నాలుగునోళ్లు, మూడుకళ్లు, చేటచెవులు, పెద్ద కనుబొమలు పొడవైన ముక్కు ఎనిమిదిచేతుల రెండుకాళ్లు కల్గి నల్లని వికృతాకారము కల్గియుం డును. నూరు యోజనములు 800 మైళ్లు ఎత్తు 12 యోజనముల లావు కల్గియున్న శరీరముగలవాడు. మందుడగుటచే. బ్రాహ్మణులకు వృద్ధి చేపాలు నీళ్లతో స్నానముచేయుటచే, స్వాంతాగ్ని భయ ములు. కంబళి వస్త్రధారణముచే మునీశ్వరులకు హాని. వనగంధలేపనము గలవాడగుటచే విషము లను హరించును. వల్లకిధనువు చేతబట్టుటచే పశు హాని, వగడాలహారమును ధరించుటచేత దుష్ట నాశ నము. పీనపాత్రయందు భుజించుటచేత రోగములు ప్రబలును. పెరుగుతోకూడిన యన్నముమ తినుట

—కొరవ 20 వ పేజీలో.

ఉగాది పర్వదినము!

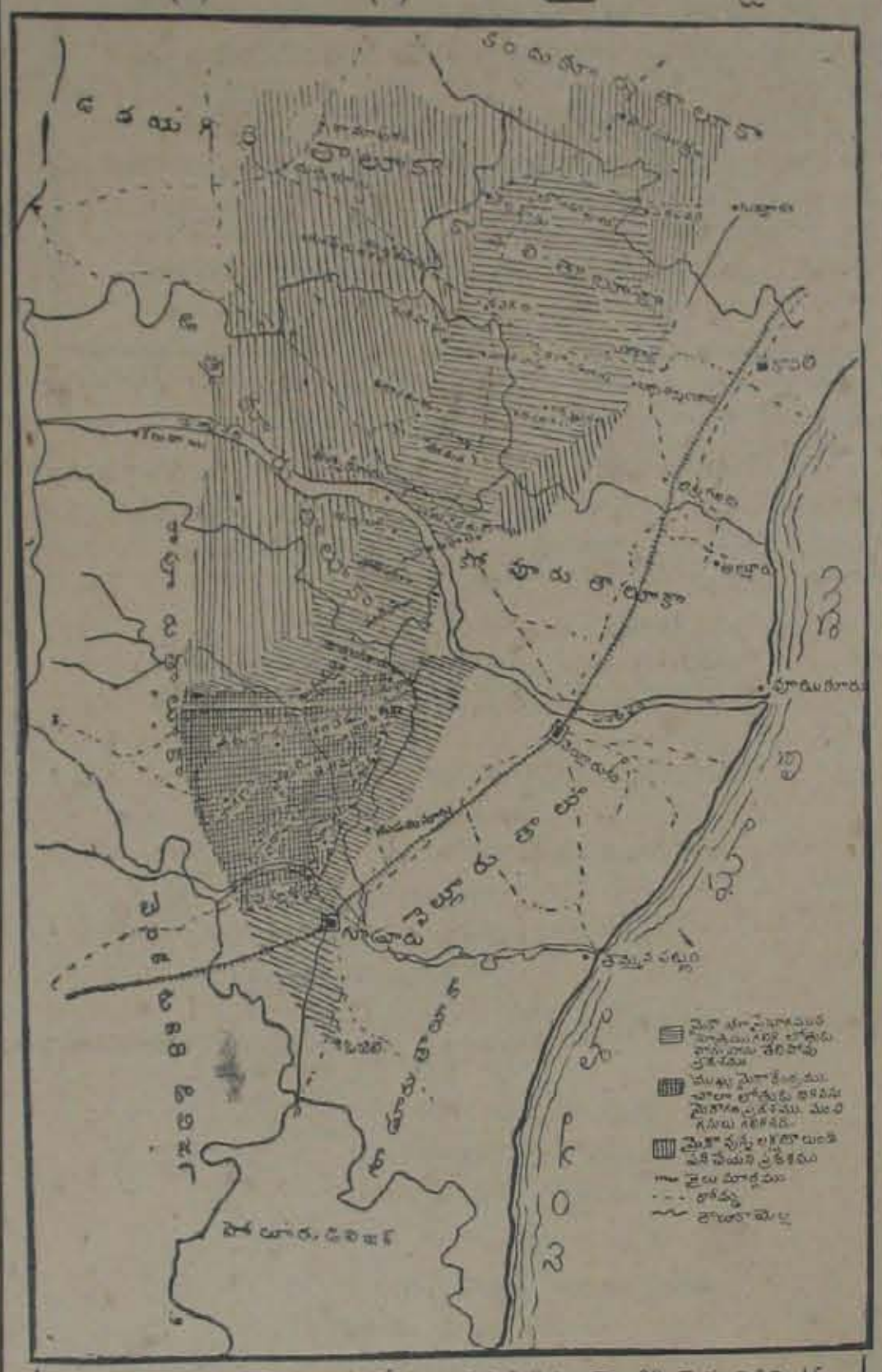
స్వాతంత్ర్య యజ్ఞాన జయము గూర్చితిగాని
మతరక్తపుటాజల్లు మాన్పలేదు,
దానిసప్రజకు జీవము పోసితివిగాని
మాగాంధిదేవుని మనుపలేదు,
"జలదిష" నద్దిపైఁ గులుకఁ బంపితిగాని
ఆంధ్రరాష్ట్రపు నౌక నడయలేదు,
పలురాజ్యముల నొక్క కొలికిఁజేర్చితిగాని
తెలఁగాణ కగచాట్లు తీర్పలేదు,
విసము, అమృతంబు సమముగా వెదలఁగ్రిక్కి
తెరవెనుకఁ జారుకొన్న నీతీరుగన్న
దుఃఖహర్షాశ్రు లేకమై దొరలివచ్చె
స్వస్తి యిఁకనీకు "సర్వజి"ద్వత్సరంబ!
పూలకోకలుదాల్చి పుట్టింటి కేతెంచు
ఆంధ్రుల కూరిమి యాఁడుపడుచు,
నవ్య దీక్షాశోభనమునకు మంగళ
నీరాజనము పట్టు పేరఁటాలు,
గుబురుటాకుల మావిగున్నపై పికముతో
శ్రుతిగల్పి పాడెదు చతురవాణి.
వేఁప పూ చేదుతిన్పించి కష్టసుఖాల
సమభావమునుజాటు సాధ్విమిన్న,
సంపదల ద్రోవి, మాతృదేశపు టుగాది
వాకిటకు "సర్వధారి"యై వచ్చినిలిచె
సమధికోత్సాహమే తోరణములుగట్టి
తెలుపరా, స్వాగతంబని తెలుఁగు కుఱ్ఱ!
భావి శుభకాల భవన కవాటములకు
బంధమెడలించిన ఉగాది పర్వదినమ!
మురువునూపు స్వాతంత్ర్యంపు బరువుతోడ
అరుగిడెదమింక నీ విశాలాంగణమున.
గుండెలమీఁద రాజకోను కుంపటియై యొకవంక పొంచి కూ
ర్చుండె నిజాం నవాబు: సమరోద్ధతులై సరిహద్దులో పఠాన్
దండులు, మాతృఖండమును తత్తరపెట్టఁ దొడంగి: రీయెడన్
బందుగపైరి పాంథులకు, భద్రమెకా! మన భారతోర్వికిన్?
జగము పులకింప, స్వేచ్ఛావసంతమందు
ననలు వైచెను భరత సంతానకుజము:
ఆంధ్రరాష్ట్రపు లేఁగొమ్మ నంటుకొత్రక్క
దివ్యలగ్నంబు నీవైన తెలిపిపొమ్మ.

ఉండేల మాలకొండారెడ్డి

60 సం॥ల నెల్లూరు మైకా పరిశ్రమ

★ పరిశోధన గావించకుండా ఎంతోప్రదేశముంది. భారీయెత్తున పరిశ్రమసాగిస్తే బీహారును మించగలదు ★

—★ నెల్లూరుజిల్లాలో మైకా బెల్టు ★—

నెల్లూరు తాలూకా
కావలి తాలూకా
కందుకూరు తాలూకా
ఉదయగిరి
కావలి
నెల్లూరు
కందుకూరు

15 ఆగస్టు 48 నాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రం

ఈ వ్యాపారంతంలోనే గడియారం గంటలు మోగుతున్నాయి.

15-8-48 నాటికి ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రం నిర్మిస్తుంది. రాష్ట్రంకాకపోతే రాజ్యమైనాను-ఇందుకు నాకెట్టి సందేహమున్నూ లేదు. మ్రోగుతున్న గంటలు తేగంటలే.

ఇటీవలి, అనగా గత మాసాంతమున వెలువడిన రాజ్యాంగ చిత్తుచట్టములోని కొన్ని అంశములవల్ల యీరాష్ట్రం వెనుకబడిపోయినదన్న భయము, అతృప్తి, ప్రజలలో బహుళ వ్యాపించినది.

అసలు పరిస్థితి తెలుసుకోవడానికి 27-11-47 నెహ్రూ ప్రకటన, భారతరాజ్యాంగ ముసాయిదా సంఘపు శిఫారసులను మనము గుర్తెరిగి, వానిలో గల తారతమ్యమును శ్రద్ధగగమనించుట అవసరము.

నెహ్రూ ప్రకటన

"ప్రధానముగ భాషా వైజ్ఞానిక సూత్రమున కనుగుణ్యముగ నూతనరాష్ట్రము లేర్పడవలెనని దేశమందు కొన్ని ప్రాంతములు కోరుచున్నటుల ప్రభుత్వము బాగుగ గుర్తించినది. చాల యేళ్లక్రిందటనే కాంగ్రెసు ఈ ఆశయమును ఆమోదించెను- ఈ నాయకులందరి మూల సూత్రమును ప్రభుత్వ మంగీకరించుచున్నది."

ఇది 27-11-47 తేదీన నెహ్రూప్రధాని ఇండియా పార్లమెంటులో చేసిన ప్రకటనయందలి ముఖ్యాంశము- ఇట్టి అంగీకారమును అంతకుముందు భారత ప్రభుత్వ మంగీకరించలేదని మనమీ సందర్భమున మరువరాదు.

నెహ్రూ ప్రకటనలో యింకను యీ విధముగ నున్నది-

"ఆంధ్రరాష్ట్ర విషయము సంపూర్ణముగ న్యాయమైన వాంఛయము.... ఇందుకు హెచ్చు అడ్డంకులుండవు- 1935 ఇండియా చట్టమునందలి ఒరిస్సా, సింధులవలె యీ రాష్ట్రమును క్రొత్త రాజ్యాంగమందు తేర్పవచ్చును- ఈ నిర్ణయమును నూతన రాజ్యాంగ మంగీకరించినవెంటనే అమలులోనికి తేవచ్చును."

కర్ణాటక, మహారాష్ట్రముల విషయమై యింకను హెచ్చుచిక్కులున్నవనియు, దానివిషయమై బహు జాగ్రత్తగ పరిశీలించుట అవసరమనియు, అట్టి విచారణకు సమారొక యేదాది పట్టవచ్చుననియు, ఈ ప్రకటనయందున్నది. ఇంతేకాక, యీ విషయమంతయు పరిష్కరించవలసినది రాజ్యాంగ పరిషత్తే [illegible], అవటలో యీ విషయమునెత్తుకొని, తమ ప్రభుత్వ మొకటికాని, హెచ్చుగాని వరిహద్దుసంఘములను నియమింపవచ్చుననియు, కాని ఒకేసమయమందు హెచ్చు విచారణలునవట్టుట వాన్యముకాదనియు, నెహ్రూప్రధాని తెల్పెను.

నెహ్రూప్రకటనకు ముందే ప్రస్తుత కాంగ్రెసు ప్రభుత్వములకు ప్రాతిపదికయగు ఎన్నిక ప్రణాళికలో యీవిషయమై యిటుల వివరీకరించబడినది- భారతరాజ్యాంగములో వివిధ ప్రాంతములందలి ప్రజానీకము తమ స్వీయజీవితమును, విజ్ఞానమును, స్వేచ్ఛగ వభివృద్ధిపరచుకొనుటకు కాంగ్రెసు అంగీకరించినది. ఇందుకొరకై అట్టి ప్రాంతీయభాగములు రాష్ట్రములు, సాధ్యమైనంతలో భాషా వైజ్ఞానిక సూత్రమునననుసరించి నిర్మించబడవలెను."

ఇక యిటీవల ప్రచురితమైన చిత్తు రాజ్యాంగ ముగూర్చి-

అంబేద్కర్ సంఘము

ఈచట్టమును లిఖించిన ఉపసంఘమునకు డాక్టర్ అంబేద్కర్ అధ్యక్షుడగుటచే, యీ సంఘమును సంక్షిప్తముగ నీవ్యాసమందు అంబేద్కర్ సంఘమని చెప్పవచ్చును.

ఈఅంబేద్కర్ సంఘ సిఫారసులో నూతన భారత రాష్ట్రములలో ఆంధ్రరాష్ట్ర ముదహరింపబడలేదు- ఇందుకు కారణముగ వివేదిక యిట్లువ్రాసెను.

"ఒకప్పుడు ముసాయిదాసంఘము భారతరాష్ట్ర పట్టికలో ఆంధ్రరాష్ట్రమును ప్రత్యేకముగ చేర్చవలెనని తలంచినది. కానీ బాగుగ యోచించగా, నూతన రాజ్యాంగ ప్రారంభమునుండియు దీనిని

290 సెక్షన్ మార్గమొక్కటే మనకు శరణ్యం

యేర్పరచుటకు కేవలము పట్టికలో పేరుచేర్చుటమాత్రమే చాలదు. నూతన రాజ్యాంగము తోపాటు, సలక్షణముగ, వరి ప్రత్యేకరాష్ట్రమునుగుటకు ప్రస్తుత చట్టమునుబట్టి వెంటనే కొన్ని ప్రారంభయేర్పాట్లు జరుగవలసియుండును. 1935 చట్టము ననుసరించి ఒరిస్సా, సింధుల విషయమై యిట్టివనులే జరిగినవి. ఆచట్టము 1937 ఏప్రిల్‌లో అమలులోనికి వచ్చెను. ఆరాష్ట్రములు 1936 ఏప్రిల్‌లో యేర్పడినవి. అందుచే ఒక్క ఆంధ్రరాష్ట్ర విషయమైయేకాక, ఇతర భాషారాష్ట్రముల విషయమైకూడ, అన్ని సమయోచిత సనులను జరిపించుటకు, లేక విచారించుటకొరకు

> నెహ్రూ విశాఖ ప్రకటనపై
> బ్రహ్మశ్రీ
> గుమ్మిడిదల సుబ్బారావుగారి
> విమర్శ

కమిషన్ నియమింపబడవలెనని మేము శిఫారసు చేయుచున్నాము. ఈ కమిషన్‌వారు రాజ్యాంగము ఆమోదించబడులోపుగ యే నూతనరాష్ట్రమునైనను 1935 చట్టము ననుసరించి యేర్పడి, యీ రాజ్యాంగ పట్టికలో చేర్పబడవలెనని శిఫారసు చేసేయెడల అట్లు చేయుటకు వీలగు సకాలములో తమ నివేదికను అందజేయవలెను."

ఈ సందర్భమందే, డాక్టర్ అంబేద్కర్‌సభ్యులై, మన డాక్టర్ పట్టాభి అధ్యక్షులైన రాజ్యాంగ పరిషత్తుయొక్క భాషా రాష్ట్రోపసంఘము లోగడ 12-6-47 న గావించిన శిఫారసునుకూడ మనము జ్ఞాపకముంచుకొనుట అవసరము- యదార్థమునకు ఆ పట్టాభిసంఘ శిఫారసే యిప్పటి అంబేద్కర్ సంఘపు శిఫారసు. అప్పుడంబేద్కర్ నూతనరాష్ట్రములనెంత నిరుత్సాహపరచెనో, యిప్పుడు సంతేనిమాట్లాడినవని తోచును. ఆ పట్టాభిసంఘ శిఫారసు మనకెంతవరకు ఉపకరించెనో, యీ అంబేద్కర్‌కమిటీ శిఫారసును సకాలమందు మనము ప్రతిఘటించనిచో, అంతే యుపకరించగలదు. గత జూన్ నెలనాటి పట్టాభిసంఘపు నేతను, రాజ్యాంగ పరిషత్తులయందలి ముఖ్యముగ మన ఆంధ్ర నాయకుల ప్రయత్నమువల్లను 27-11-47 తేదీ నెహ్రూప్రకటన ఆంధ్రులపాలిటి ఆశాజ్యోతిగ వెలసినది. సదరు పట్టాభిసంఘ సిఫారసు యెట్టిదనగా:—

శిఫారసు రాజ్యాంగ పరిషత్తుయొక్క సంయుక్తసభ మున, సారధిసంఘమును అంగీకరించిన తరుణమందు, దేశమందన్నవారలు కొందరి ప్రతిఘటన

"అసలు 1947 ఆగస్టు 15 నకాని, అంతకుముందుగ గాని, [illegible] యీ రాజ్యాంగ మమలులోనికి రావలెనే, [illegible] యీచట్టము ననుసరించి యిందుకు సంబంధించిన ప్రాంతములకు, ఆంధ్ర, కర్ణాటక, కేరళ, మహారాష్ట్రములలో.... వేనికి క్రొత్తరాష్ట్రము లవసరమో [illegible] కమిషనును రాష్ట్రపతి నియమించ ప్రభుత్వ మేర్పాటు చేయవలెను. ఈ కమిటీవారు యేమైనను నూతనరాష్ట్రములను శిఫారసుచేసేయెడల (ప్రస్తుత చట్టమందలి) 46,289 సెక్షన్లలోపల వానిని నూతనరాజ్యాంగమందు చేర్పించుటకు వీలగునట్లు తమ నివేదికను సాధ్యమైనంతత్వరలో అందజేయగలరు."

మనముకోరినది.— చెన్నపురి, బొంబయి శాసనసభలు కోరిన [illegible] వరిహద్దుసంఘము— విచారణసంఘము కాదు- కా[illegible] లోగడపట్టాభికమిటీ. యిప్పుడంబేద్కర్ సంఘపు శిఫారసులు విచారణసంఘములు మాత్రమే.

నెహ్రూప్రకటన - అంబేద్కర్ శిఫారసు

నెహ్రూ ప్రకటనకును, అంబేద్కర్ సంఘపు శిఫారసుకునుగల తారతమ్యము ఈదిగువవహాంశముల వల్ల మనము గ్రహించగలము-

1. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యెట్టి విచారణలతో పనిలేక నిర్మించవచ్చునని నెహ్రూప్రకటన. తిరిగి పట్టాభిసంఘపుస్థితికి పొమ్మని ఆంధ్రులకు అంబేద్కర్ హితవు

2. ఆంధ్రరాష్ట్రమును క్రొత్తరాజ్యాంగములో చేర్పుటకు నెహ్రూప్రకటన అంగీకరించినది. చిత్తు రాజ్యాంగములో యిది చేర్పబడలేదు.

3. ఆంధ్రరాష్ట్రము రాజ్యాంగచట్ట మామోదింపబడిన వెంటనే అమలులోనికి వచ్చుటకు నెహ్రూ ప్రభుత్వ మంగీకరించినది. కాని అశుభముహూర్తమును. "నూతనరాజ్యాంగ మారంభమగునాటికి" చిత్తువేదిక పెట్టివేసినది

4. కర్ణాట మహారాష్ట్రముల విషయమై ప్రత్యేకవిచారణ అవసరమనియు, ఈవిచారణమమారొకయేదాది పట్టవచ్చుననియు, నెహ్రూప్రకటన. అంబేద్కర్ కమిటీ యీ రాష్ట్రముల విషయముకూడ వెంటనే విచారించి పరిష్కరించుటకు అవకాశమిచ్చినది-

5. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకై సర్దారణగ యేపనులు జరుగవలయునో నెహ్రూ ప్రకటన యిదమిద్ధమని తెల్పలేదు. కాని యిందుకై ప్రస్తుత చట్టమునుబట్టి వెంటనే కొన్ని ప్రారంభయేర్పాట్లు జరుగవలసియుండు"నని అంబేద్కర్ నివేదిక తెల్పెను. ఈయేర్పాట్లు 290 సెక్షన్ ననుసరించి

—కొరవ 18 వ పేజీలో

★ బాపూజీ విభూతి ★

★ బాపూజీ చితాభస్మ పావన నిక్షేపమ్మిది!

బాపూజీ చితాభస్మ
పావన నిక్షేపమ్మిది — బాపూజీ
పరమ శివుని ఫాలాంకిత
పవిత్ర దివ్యభూతి యిది — బాపూజీ
మాతృచరణ పాదార్చిత
మంగళ పూజాసుమమిదీ — బాపూజీ
భారత దాస్యశృంఖల
పగిలించిన భస్మమ్మిది — బాపూజీ
అజ్ఞానాంధ తమస్సుల
హరియించిన దీపమ్మిది — బాపూజీ
శాంతి అహింసా ప్రేమల
సత్యవేద రూపమ్మిది — బాపూజీ
సత్యాగ్రహ నరనారీ
త్యాగశక్తి తేజమ్మిది — బాపూజీ
దరిద్రనారాయణ హృద
యజ్వాలా భస్మమ్మిది — బాపూజీ
స్వేచ్ఛామధుర నినాదం
పూరించిన శంఖమ్మిది — బాపూజీ
పీడిత మానవ కోటికి
భిక్షమధు కలశమ్మిది — బాపూజీ
బ్రహ్మజ్ఞానము చల్లిన
బ్రహ్మర్యావర్తమ్మిది — బాపూజీ
వేదకల్పవృక్ష జనిత
ఉపనిషన్మరందమ్మిది — బాపూజీ
కురుధర్మ క్షేత్రమ్ము[illegible]
బలిదానపు చిహ్న[illegible]
ఆత్మబలి రక్త[illegible]మ్మిది — బాపూజీ

అహోర[illegible] హవ్యానమ్మిది — బాపూజీ
సమస్త[illegible] రత ప్రజల
మోముల [illegible] పేర్చిన చిచ్చిది — బాపూజీ
రక్తపిపా[illegible] సుల గుండెల
కలుషమ[illegible] గాల్చిన చితియిది — బాపూజీ

మతావేశకల్లోలపు
మాయనిమచ్చకు గురుతి[illegible]ది — బాపూజీ
జాతి కుల ద్వేషాగ్నుల
కాలకూట చిహ్నమ్మిది — బాపూజీ
పాషండపు మతోన్మాద
దాహ్యాఘోర చిహ్నమ్మిది — బాపూజీ

> కనకమ్మ
> లక్ష్మీబాయమ్మ

ఆత్మార్పణ త్యాగనిధికి
అంతరంగ చిహ్నమ్మిది — బాపూజీ
స్వాతంత్ర్యజ్యోతిని మన
చేతికిడిన దైవమ్మిది — బాపూజీ
భారత స్వరాజ్యదాత
[illegible]పంచపిత చిహ్నమ్మిది — బాపూజీ
[illegible]గీతామృత ఘన
భగవ[illegible]సారమ్మిది — బాపూజీ
పరమతత్వ [illegible]
జ్ఞాన భక్తి వైరా[illegible]గ్యపు
కర్మయోగ భాగ్యమ్మి[illegible]ది — బాపూజీ
రఘుపతిరాఘవ రాజా
రామమంత్ర తారకమిది — బాపూజీ
రామగాన ప్రేమగాన
అమృతబిందు నాదమ్మిది — బాపూజీ
ప్రియబాపూ మహితాత్మా
రామచరిత మానసమిది — బాపూజీ
రామరామ మహాధ్యాన
పావన అవతారమ్మిది — బాపూజీ
సర్వమత సమానవిహిత
పరాత్పర ప్రతీకమ్మిది — బాపూజీ
విశ్వకల్యాణ సూత్ర
విమలసర్వ కార్యమ్మిది — బాపూజీ

బాపూజీ
చితాభస్మ
పావన
నిక్షేపమ్మిది

బొంబాయి : అప్పుడూ-ఇప్పుడూ

వాణిజ్యానికి, రాజకీయాలకు భారత కేంద్రం బొంబాయే!

ఇటీవల ఇరువదియొక్క సంవత్సరములలో అన్ని రాష్ట్రాలలోను ఎన్నో మార్పులు జరిగినాయి. కాని బొంబాయిలో కల్పించిన మార్పులు మరే రాష్ట్రంలో కల్పించబడలేదని ఏవో కొన్ని మూడు రాష్ట్రాలు మారిన వారికేకాక దేశమంతా పలుమారు ప్రకటనంచేసి బొంబాయిలో ఎక్కువగ నివసించేవారు వలుకుతుంటారు.

అప్పటివలెనే, ఇప్పుడూ, దేశానికి బొంబాయియే ఎగుమతి దిగుమతులకు స్వతంత్రవ్యాపారానికి కేంద్ర స్థానంగా వుంది. గడచిన సంవత్సరాంతము వరకూ రాజకీయ విషయాలలోగూడ బొంబాయి ముఖ్యకేంద్రముగ నుండేది. దేశానికంతకూ ఢిల్లీనగరం ముఖ్య పట్టణమైనాగూడ, కాని గాంధిమహాత్ముని నిర్యాణముతో బొంబాయికి రాజకీయ ప్రాముఖ్యత తగ్గవచ్చునేమోయను సంశయము కలిగినది.

ఇక బొంబాయి ఆంధ్రులను ఆకర్షించకపోవచ్చు

ఆనేక సంవత్సరాలనుండి బొంబాయినగరం ఆంధ్రుల నాకర్షించినది. ఇప్పుడు ఈ రాజధానిలో మున్నూటమంది ఆంధ్రులు ఇదివరలో నెన్నడును లేనంత సన్నిహితముగ చెప్పవచ్చును. కాని పరిస్థితులింక మారగలవు. ఇక రెండు సంవత్సరముల యనంతరము ఆంధ్రులకు బొంబాయి ఎక్కువ ఆకర్షణీయముగ నుండకపోవచ్చును. ఇందుకు ముఖ్య కారణము, ఇక్కడివారిచే రాష్ట్రాభిమానమెక్కువ కావడమే అవరణ.

21½ సం॥లలో 20 లక్షల జనసంఖ్య పెరిగింది

ఉద్యోగమునకై మొదట నేను 1926 వ సంవత్సరాంతమున బొంబాయికి వచ్చినపుడు ఇచటి జనసంఖ్య 11 లక్షలకన్న తక్కువగనుండెను. నేటి జనసంఖ్య 31 లక్షలు. బొంబాయినగర వైశాల్యాన్ని పెంచవలెనను ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. కాని అవి అమలులోనికి రావడానికి ఇంకా కొన్నిమాసాలు పట్టును. నగర అప్పటి వైశాల్యమునకే 20 లక్షలమంది, ఈ 21½ సంవత్సరాలలో, ఎక్కువగ చేర్చబడినారు. నగరభాగమున చేరియుండి అరేబియను సముద్ర పరిసరాల మూడుమైళ్ల పొడవు, రెండుఫర్లాంగుల వెడల్పుగల ప్రదేశాన్ని త్రికోణాలతో పూడిచి బిగించినారు. ఆభాగాన దూరాన్నుంచి లారీలలో మన్ను తెప్పించి పోసి కొంతకాలమెండనిచ్చి, ఇండ్లు, రహదారుల నిర్మాణమునకై ప్రభుత్వమువారు మునిసిపల్ కార్పొరేషనుకిచ్చివేసినారు. ఇట్లు స్వాధీనమైనభాగమున సుమారు రెండువేల ఇండ్లు, నాలుగు లేక ఐదు భవనాలు కట్టబడినవి. విశాలంకరమైన బ్రిటను క్రికెటు మైదానం,

శ్రీ బైరవరసు హనుమంతరావు
(అసిస్టెంటు ఎడిటర్: 'నేషనల్ స్టాండర్డ్' బొంబాయి)

యుం, పురుషులు, స్త్రీలు ఈతకొట్టుటకు భవనము, కారు గరాజు. దీనిని బాక్‌బే రిక్లమేషను అందురు. వర్లియను భాగమున పోలు మిట్ట పల్లములుగ నుండెను. బాబూ రాజేంద్రప్రసాదుగారి యధ్యక్షతన 14 సం॥ల క్రితం జరిగిన కాంగ్రెసు ఈ భాగమున నడచె. ఇటీవల ఆ మిట్టప్రదేశమంతా చక్కచేయబడి పెద్దపెద్ద భవనాలు కట్టబడినాయి.

నగరమున ఉత్తరభాగమున మాటుంగ, సయాను వరకు రాత్రిపూట అప్పట్లో వెళ్ళటానికి చాలమంది భయపడేవారు. ఇప్పుడు నగరంలోని దక్షిణకొస నుంచి ఉత్తరకొనవరకుగాని తూర్పుకొననుంచి పడమటి కొనవరకుగాని ఎవరైనా మోటారులో వెళ్ళితే విహారానికై ప్రత్యేకించబడిన ప్రదేశాలు తప్ప ఇండ్లు కట్టించుకొందామంటే ఖాళీప్రదేశము కొనుగోలుకై ఒక్క చదరపు గజమైనను లభించదు.

విశాఖపట్టణం బాంబులదెబ్బతో బొంబాయి ఖాళీఅయింది

విశాఖపట్టణ పొర్వరున 1941 సంవత్సరాంతాన బాంబులు పడినంతవరకూ బొంబాయి నగరమున ఎన్నో ఇండ్లలో ఖాళీలు పడుచుండేవి. విశాఖపట్టణం బాంబుల అనంతరం మూడు మాసాలలో నగరంలో మూడవభాగం ఖాళీ అయింది. ముఖ్యంగా స్వంతఇండ్లుగల అన్యప్రాంతీయులు, మహారాష్ట్రులు, క్రైస్తవులు తప్ప, అందరూ మార్వాడీలు, గుజరాతీలు, తమిళులు, ఆంధ్రులు సయితము, బొంబాయి వదలివేసి తమ స్వమండలాలకు వెళ్లినారు. ఉద్యోగములవల్ల నగరముననే యుండవలసినవారు తమ కుటుంబాలను పంపించివేసినారు. యూరోపియనులు సయితము.

బంగాళ, బర్మా హైందవులు జపానుదెబ్బతో వచ్చి పూర్తిజేశారు

కాని బెంగాలీలు, బర్మాహైందవులస్థితి మిక్కిలి యుపద్రవముగ నుండినందున, ఆ ప్రాంతాలనుండి బొంబాయికి పంచలమంది కుటుంబాలతో 1942 మే నెల యనుపరికి రాను మొదలిడినారు. స్వమండలాలకు కుటుంబాలను పంపినవారు క్రమక్రమముగ పిలిపించుకో మొదలిడినారు. ఆసంవత్సరం (1943) సెప్టెంబరు నెలాఖరుకు జనసంఖ్య 16 లక్షలైనది. ఏయింటిలోగాని అప్పట్నుంచ ఖాళీపడినట్లు యజమానులు వెనుకటివలె బోర్డులను వేయలేదు. ఆ సంవత్సరానికి ఒక్కొక్కగదిలో సుమారు ఆరుగురు, ఎనమండుగురు పంతునగూడ ఉండటం ఆరంభమైంది. రెండుగదులుకలవి ఎవరైనా పుచ్చుకొనియుంటే వారితోగూడ మరొక కాపురముండటం. కుటుంబాలను, పంతులపరికారం, ఇండ్లకు పంపివేయటం ఆరంభమైంది.

దేశవిభజన తరువాత బొంబాయి పరిస్థితి

ఇది యిట్లుండ, దేశవిభజన యనంతరం, గడచిన యేడుమాసాలలోను బొంబాయిస్థితులు యింకా విపరీతమైపోయినవి. హోటలు, విహారప్రదేశాలు, వీధులలో ఖాళీస్థలాలు, రైల్వేస్టేషనుచోట్లు, వేలకొలది కుటుంబాల స్వాధీనమైనాయి. వసతులేని ఇట్టివారు సుమారు రెండులక్షలమందియున్నారు.

వీధులలో, ముఖ్యంగా వ్యాపారప్రాంతాలలోగాని, నడవటంగాని, మోటారులో వెళ్ళటంగాని కష్టమే. మనుష్యులు ఒకరికొకరు డీకొట్టుకోటం, అరటిపండ్ల నారింజపండ్ల చర్మాలపై కాళ్లుపెట్టి జారిపడటం, సహజమైపోయింది. రైళ్ళలో, ట్రాములలో, మధ్య స్టేషనులలో ఎక్కేవారు. ఒరటవతరగతి టిక్కెట్టు వున్నాసరే, కూర్చోవాల్లేరు. నిలువబడాలి. రైలు కాలిపలకలమీద నిలుచుకొని ఇనుపకమ్మలు పట్టుకొని 20 లేక 30 మైళ్లు దానామొదలు బోరివిందరు వరకూ ఉద్యోగాలకై, వ్యాపారాలకై వెళ్ళవలసి వస్తుంది. స్త్రీలకుగూడ ఈ గతియే. స్త్రీలకు చోటు ఇద్దామనేలఉద్దూ కూర్చొనియుండేవారికి చాల అరుదుగా ఉంటుంది. పనిలిద్దలను మెత్తుకొని స్త్రీలు ఈ సబర్బన్ రైళ్ళలో ఉదయం 8 గంటలనుండి సాయంకాలం 7 గంటలవరకు ఎవరూ ప్రయాణముచేయరు. ఏ శనివారం మధ్యాహ్నమో, సెలవురోజులలోనో తప్ప.

విరామము, వినోదము సంకల్పించుకొని చౌపటి, అపోలోబందరు, విక్టోరియాతోటలు, మలబారు కొండకు వెళ్ళువారు మధ్యాహ్నం ఏ 3-30 గంటలకో అక్కడక్కడకు చేరితేతప్ప కూర్చోటానికి చోటు ఉండదు. సినిమాలకు వెళ్ళవలెనన్నా రైలుటిక్కెట్లు కొనవలెనన్నా వందలకొలదిదార్లుతీరివుంటారు. అలా లంగమై సినిమాలకు కొందరు మానుకొని ఇండ్లకు వెళ్లిపోతారు.

'ఇంతసేపు తింటారేమి?' అని వుంటారు తినేవాడి నెత్తిన!

క్రొత్తగా వచ్చేవారు, భోజనవిషయం ముందుగ నిర్ణయించుకుంటేతప్ప చాల ఇబ్బందుల పాలగుదున్నారు. హోటళ్ళలో భోజనకరటం దుర్లభం. గదిలో పదిమంది మేజాలపై పళ్ళెములను పెట్టుకొని కూర్చిలలో కూర్చొని భోజనంచేస్తుంటే వారి వీపులదగ్గర మనుష్యులు కాచుకొనివుంటారు. భోజనము ఎప్పుడెప్పుడు ముగించుకొని వెళ్ళుదామా అని భోజనంచేసేవారికి, ఇంతంతసేపు తింటారేమి అని కాచుకొని ఉండేవారికి తోస్తుంటుంది. కొళాయిలలో నీరు రోజు అంతా రాదుకాబట్టి అక్కడా పంతులు. దుకాణాల వద్ద వస్తువులు కొనడానికి పంతులు.

ప్రజలకు కొంతకష్టమైనా కార్మికులకు విరామంలభించింది

కాని అందరికన్నా కార్మికుల, దుకాణాలలో పనిచేసేవారి పరిస్థితులుమాత్రం చాలవరకు సంతృప్తికరంగా మారినాయి. వ్యాపారాలయాల, దుకాణాల, కర్మాగారాల పని గంటలను నిర్ణయించినారు. సెలవులను నిర్ణయించినారు. వారానికొకరోజు నిర్బంధంగా సెలవు. మునుపు కొన్ని పంహార, విశ్రాంతి శాలలు రాత్రిళ్ళుగూడ తెరువబడియుండేవి. ఎవరైనా ఆకస్మికంగా జబ్బుపడితే ఏమందుగాని, కనీసం సోడా, మంచుగడ్డకూడ రాత్రి 11 గంటల అనంతరం దొరకనేదొరకదు. నగరంలో ఎక్కడా రాత్రి 9 గంటలకే సామాన్యంగా అనేక విశ్రాంతి శాలలను కట్టివేస్తారు.

ఆలస్యంగా రాత్రిళ్ళు దూరప్రాంతాలనుండి వచ్చేవారికి భోజనంగాని పండ్లుగాని లభించవు.

ప్రజలకు ఇబ్బందులెట్లున్నా ఈకాలపరిమితి నిర్ణయంవలె కాయకష్టంచేసి జీవించేవారికి విరామం లభించింది. అందుచేత, వారు కాంగ్రెసు మంత్రివర్గానికి ప్రణామాలను గావించుచుండుట సహజమే.

వీధులలో రచ్చలు పనికిరాదు

ట్రాములు, బస్సులు నడవటానికిగూడ కాలపరిమితియున్నది. నగరంలో కొన్నిభాగాలలో మోటరు కారుల శబ్దము రాత్రి 11 గంటలపైన వినిపించరాదు. కూరగాయలవారుగాని, మరియెవరుగాని పగలుగూడ గొంతెత్తి అరువరాదు. ఇందువల్ల, ఆ ప్రాంతాలలోని స్త్రీవర్గమునకు కొంచెపాటి ఇబ్బందియున్నా, విశ్రాంతి తీసికోదలచిన పురుషులకు సుఖము గలుగుచునేయుంది.

కార్మిక వివాదాలకు ప్రత్యేకకోర్టు లున్నవి

పెట్టుబడిదారులకు కార్మికులకు భేదములేర్పడుచో వివాదముల పరిష్కారములకై ప్రత్యేక కోర్టులేర్పడినవి. ఆకోర్టులలో చాలవరకు కార్మికులకే లాభము గలుగుచున్నది.

ధర్మము తెలిసినా తెలియకపోయినా ప్రజలకు హక్కులు

ఇదివరలో వ్యాపారప్రాంతాలలో రాత్రి 2 గంటలప్పుడుగూడ ఇసుకవేస్తే రాలనంత క్రిక్కిరిసియుండేవారు జూదరులు, ముఖ్యముగ ప్రత్తి, నూలు, విత్తనాలలో జూదంగావించేవారు. ఇప్పుడు ఈవ్యాపారం జూదం, సాయంకాలం 7 గంటలయ్యేసరికి కట్టివేయబడుతుంది. ఆ కార్యాలయాలలో పనిచేసేవారికి, అవసరాలలో తాత్కాలిక దుకాణములనుండు కొని అమ్మేవారికి విరామం లభిస్తున్నది.

ప్రజలకును హక్కులు తెలిసి వచ్చుచున్నవి, ధర్మము తెలిసినను తెలియకున్నను.

అంబేద్కరువారివంటిచేతుల్లో రైల్వే, కార్మికశాఖలుంటే....

కార్మికుల, ఇతర కష్టజీవుల, పనులయందలి కాఠిన్యవిధానమూ తగ్గించ సమకట్టినందులకు బొంబాయి మంత్రివర్గము 1937-39 లోనూ, గడచిన రెండు సంవత్సరాలలోనూ ఎంతో కృషిసల్పినది. ఇంకా తృప్తికరములైన మార్పులను జరుగగలవు. రైల్వే ప్రయాణము, రైలు కూలీలవిషయము మార్పులు కలుగవలసియున్నవి. ఈబాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వమువారిది.

—కొనవ 17 పేజిలో

ఉగాది షికారు!

వస్తాదే మా బావ.
రేపో మాపో వస్తాదే,
చీరా రవికా తెస్తాదే,
కోటూ హ్యాటూ వేస్తాదే,
బోటు షికారు కొస్తాదే,
మాబావ, మాబావ, మాబావ!

రాయవరపు శంకరయ్య & సన్సు
ట్రంకురోడ్డు * నెల్లూరు

ధాన్యంధరలు: రైతుకాంగ్రెస్ కృషి

మనదేశంలో నూటికి 80 మంది గ్రామీణప్రజలు ముఖ్యముగ వ్యవసాయమే జీవనోపాధిగా జీవించు చున్నారు. దీనినిబట్టి భారతదేశ సిరిసంపదలకు ఆధార భూతుడు రైతే అని తేలుతుంది. రాజులు మారినను, దేశము పరదేశస్థుల పాలపడినను కాలము తలక్రిం దయినను చలించకుండా రాత్రింబవళ్లు కష్టించి పం డించి దేశప్రజలను పోషించారు రైతు.

అట్టి రైతును ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామము తలక్రిందులు చేసినది. రైతులతోపాటు రైతు కూలీలు తదితర గ్రామీణప్రజలు నిరాధారులై ఆర్థిక దుస్థితిలోనై అలమటించారు. రైతులయొక్క ఆర్థి కాదిక పరిస్థితులను దిన దినము గమనించుచు వచ్చిన రైతుకాంగ్రెసు యీవిషమ పరిస్థితినిగుర్తించి యీసమస్యను స్వీకరించి ధాన్యంధరల విషయములో రైతులకు జరుగుచున్న అన్యాయమును ప్రభుత్వము నకు నివేదించుచు దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టి రైతు లకు గిట్టుబాటురేటు నిర్ణయించి తదితర ప్రజల దృష్టియందుంచుకొని పరిస్థితులకు అనుగుణ్యముగ ధాన్యం ధరలు హెచ్చింపవలసినదిగ ఆందోళన సాగించినది.

రాష్ట్ర రైతుకాంగ్రెసు తరఫున 8—12—43 న శ్రీమతి భారతీదేవిగారు ప్రభుత్వమునకు నివేదిక సమర్పించిరి. ఆ నివేదికలో నిర్బంధ ధాన్యసేకర ణను గురించియు, ధరలవిషయము తదితర రైతాంగ యిబ్బందులనుగురించి సాకల్యముగ నివేదించిరి.

14—2—44 బెజవాడలో జరిగిన కార్యవర్గ సమా వేశములో మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు రైతాంగము నకు కావలసిన ఎరువులు, తదితర వ్యవసాయ పరి కరములు సరసమయిన రేటుకు సప్లయిచేయకపోగా పండించిన పంటకు గిట్టుబాటుధర యివ్వకుండా యుద్ధపిశాచి వారినాలింగనముచేయగా ప్రతివస్తువుపై కంట్రోలుపెట్టిరి. 12—4—44 బియ్యముపై కంట్రోలు పెట్టిరి. ధాన్యముపై కంట్రోలువుంచి రైతుకు గిట్టు బాటురేటు యివ్వకుండుట అన్యాయమని తీర్మానము గావించి ప్రభుత్వమునకు నివేదించితిమి. కాని రైతులమొర అప్పటి ప్రభుత్వము వినదయ్యె.

12—6—44 తేది పుంటపాలెంలో జరిగిన కార్య వర్గసమావేశములో రాష్ట్రమందంతటా ప్రతిజిల్లా తాలూక సంఘములనుంచిగూడ 166 పౌ॥గల బస్తా 1-కి 12—0—0 లు అయిన కనీసరేటు యివ్వవలె నని ఆందోళనజేసి తీర్మానములుగావించినవి. పంపు చున్న ప్రభుత్వమునకు నివేదించితిమి. లాభం లేదాయె. కాని నిరంతరకృషి భూతులయిన రైతులు తమకోర్కె తీరేవరకు, తమకష్టము ప్రభుత్వము గుర్తించేవరకు, ఆందోళన సాగించకుండా యెలా వుండగలరు?

కాని యిదేసమయమున యీసమస్యను గుర్తించి యితర రాజకీయపార్టీవారు తమపార్టీని బలపరచు కొనుటకు పన్నాగములుపన్నుచు రైతులకెంతో శ్రేయోభిలాషులవలెయీసంఘమునకు వ్యతిరేకముగ పోటీసంఘముల నిర్మించి రైతులలో రైతులకు, కూలీలలో కూలీలకు, రైతుకూలీలకు భేదంకల్పింప చూచుచుండిరి. ఇదివరకు ఐక్యతతో తమ కనీస కోర్కెలకొరకుపోరాడు అమాయక రైతాంగములో చీలికలు గల్పించిరి.

రైతుకాంగ్రెసు పోటీసంఘములు చేయుచున్న దుష్ప్రచారమును సరకుగొనక రైతుల యదార్థపరి స్థితులను దినదినము ప్రభుత్వమునకు నివేదించుచు వచ్చినది. 20—7—44 తేదిన గుంటూరులో జరిగిన కార్యవర్గసమావేశములో ప్రభుత్వము కొన్ని జిల్లా లలో అమలుజరుపుచున్న జోనల్‌పద్ధతివలన రైతు లకు కలుగుచున్న కష్టనష్టములను గురించియు, ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమనియు, తీర్మానించి వెంటనే జోనల్‌పద్ధతి ప్రభుత్వము రద్దుజేయవలె నని తీవ్రమయిన ఆందోళనసాగించినది. రైతులు కోరుచున్న 166 పౌ॥గల బస్తా 1-కి రు 12/- లు ధర యివ్వకపోగా, లోగడ రైతాంగము యే రూప ములోనైన అనగా ధాన్యం లేక బియ్యములో ఇచ్చు అధికారమును ప్రొక్యూరింగు ఆఫీసర్లకు బియ్యముగా మార్పించి సప్లయిచేయు అధికారము యిచ్చినందున బస్తా 1-కి రు 0—8—0 లు రైతులకు నష్టమువచ్చు చున్నదియు వెంటనే ఆ అధికారము రద్దుజేయ వలెననియు తీర్మానించిరి.

ధాన్యసేకరణలో ప్రభుత్వోద్యోగులు అనుసరి స్తున్న విధానమును గురించియు, రిక్విజిషన్ నోటి సులిచ్చిన ధాన్యమును సేకరించు పద్ధతిని గురిం చియు బస్తా 1 కి 11-1-0 ధరపుచ్చుకొనుచు రు 0-8-0 రిక్విజిషన్ చేయుటవలన యిబ్బందులను గురించియు, ప్రభుత్వము వ్యవసాయ ఖర్చులను రైతు కుటుంబ అవసరములకు వుంచవలసి నదిగ తేల్చిన మొత్తము బస్తాలయినవుంచకుండా సేకరించుట, (మాసికం లో (2 నెలలు) సేకరించిన ప్రాంతములందుకూడ కలవు) మొదలగు చర్యలను ఖండిస్తు ప్రభుత్వమునకు నివే దించినది.

ఒకపక్క యీవిధముగ బాధపడుచు ధాన్యం ధరపెంచవలెనని ఆందోళన చేయుచుండగా ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రేటు 11-1-0 కు ధాన్యం విడుదల చేయనివారు తిండిదొంగలుగను లంచగొండులుగను ప్రకటించి టాంటాం కొట్టించి మన కమ్యూనిష్టు సంస్థ. బస్తా 1కి రు11-1-0 యేవిధముగ గిట్టుబాటు అయినదో మనకు తెలియదు. వారు లెక్కలువేస్తే గిట్టుతుందేమో? వారికే తెలియాలి ఆగిట్టుబాటు.

> **శ్రీ గొట్టిపాటి వెంకటసుబ్బయ్య**
> అధ్యక్షుడు : ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుకాంగ్రెస్

ఈరకముగ ఆందోళనలు జరిపి రాష్ట్రజిల్లా ధాన్యం ఉత్పత్తిదార్ల సంఘములు ఏర్పాటుచేసి ఆం దోళన ప్రారంభించింది రైతుకాంగ్రెసు. అన్ని జిల్లా సంఘములును ధాన్యమునకు ధరచాలదనియు మిగత వస్తువులు 1 నుంచి 5 రెట్లువరకు పెరిగి యితర వస్తువుల కొనుగోలు చేయలేని స్థితిలో రైతున్నా డనియు ధర బస్తా 1 కి 166 పౌ॥ రూ 12/- చేయా లనియు ఆందోళన సాగించినది. కాని ప్రభు త్వము ధాన్యమునకు ధర పెంచక పోగా ఆదాయ పుపన్ను విధించ బూనుట అన్యాయమని ప్రభుత్వ మునకు నివేదించింది రైతుకాంగ్రెసు.

1945—46 సంవత్సరములో దేశంలో మరి ఆహారకొరత యేర్పడినది. కంట్రోలు రేషనింగు విధానములు పూర్తిగా అమలు జరుగుచున్నవి ప్రభుత్వము అధికాహారోత్పత్తిచేయాలి, చేయాలి అని హెచ్చరిస్తోంది.

మురుగు సౌకర్యములులేక, సరియయిన సాగు సౌకర్యములు లేక, అతివృష్టి అనావృష్టి దోషములవలన పండిన పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలేక, వ్యవసాయ ముఖ్యావసరము లయిన ఎరు వులు, తదితర పరికరములు మొత్తం మధ్య దళా రుల లాభాలతో విపరీతముగ పెరిగి రైతులకు అం దని కాలములో యేమి అధికాహారోత్పత్తి చేస్తారు రైతు?

అసలు మనదేశము అనాదినుండియే ఆహారో త్పత్తి, వనరులున్నను దాని అమలుజరిపే విధా నము, సౌకర్యములులేనందున వెనుకబడియున్నది. లేకపోతే ప్రపంచధాన్యం ఉత్పత్తినిబట్టిచూస్తే 1938—39 సం॥ లెక్కలప్రకారం యకరం 1-కి

మనదేశంలో	9	బస్తాలు.
అమెరికాలో	17½	,,
జపానులో	24½	,,
ఇటలీలో	36½	,,

పండుతోంది. యీవిపరీత వ్యత్యాసమునకు రైతు లేనా కారణం? అధికాహారోత్పత్తి చేయాలి చేయాలి అన్న ప్రభుత్వము యీ వ్యత్యాసమునకు కారణము యేమిచెపుతుందో?

ఈ క్లిష్టపరిస్థితులలో బస్తా 1-కి (166 పౌ॥) రు 10—8—0 లతో రైతుయేమి అధికాహారోత్పత్తి చేస్తారు, యేమితినిస్తారు. ఈ విషయములన్నియు

—కొనవ 16 పేజీలో

★

సీతకు ఈ ప్రపంచంమీద రోతకలిగింది. వసి వంత్సరాలో తను పున్నంతమాత్రాన కలిగే లాభం ఏమీ సీతకు కనిపించలేదు. అవిత హృదయంవింతా విమ్మ దీనల్లుకమ్ముకున్నటు. వల్లటివర్షం అవిత అక్కలో వర్షించింది. గాలి దారం పుక్కిరిబిక్కిరవు తున్నట్లుగా వుంది సీతకు. పొక్కపారి జావురుమని ఏడ్చి వ్రిక్కపేపున్న ఇర్చీలో కూలిపోయింది.

పీతం:—

తను అతన్ని కోరింది. ప్రేమించింది. తన ప్రతి కదలికా అతనికోసం అర్పించింది. తన ప్రతి కర్తవ్యాన్ని అతనికోసం వదవక్లారించింది. అతని సహకారం లేకపోతే తను బ్రతకలేనేమో ననిపించింది. తల్లి—తండ్రి ఎంతగానో చెప్పారు. "మన వంవత్సరాలు తగినవాడుగాదు" అని.

"జీవితాంతమివిడువక్షేకి వలుపులోగాదు" అందితను.

"పిలంకారిని అతను వరికాడు" అన్నారు.

"అందాన్ని ప్రేమింవడం పిచ్చివర్దం. నేను అంతరమ్మును ప్రేమిస్తున్నాను" అందితను.

"తర్బు వంపాదించడం రాదకారు" అన్నారు.

"మనసున్నతర్బులో ఏమకరాడు వర్చిదారంగా కళు చైతు" అంది తను.

కథ

కళాజీవి

రా. భరద్వాజ

ఇంకా వాళ్ళ ఎన్నివిధాల తనమనన్ను మార్చడానికి అవకాశాలుంటాయో అన్నివిధాలనూ, వంపూర్తిగా వుపయోగించుకొన్నారు. తను కూడా చిన్నతనమునే ఏవేవో పూహాలోకాల్లో సంచరిస్తూ భావనాహోరాలను ఎక్కడానికి ప్రయత్నిస్తుందనీ అ రావాల కీలకాయకాబట్టే భావనాబలం పెరపించగానే పొరవతనంతోపాటు తను కూతురిజీవితంగూడా నాశనమవుతుందనీ వారు విచారించారు. సీత స్నేహితురాండ్రచేత (సీతకు స్నేహితులు లేరు) సీత గొరవించేవారిచేత చెప్పించారు.

"క్షమించండి. అతన్నితప్ప మరొకరితోనాజీవిత యానం సాగించలేను. అతను నాలిగుకు నావకు చుక్కానిగా కనిపించారు. అదుక్కానిని నానుండి మీరు బలవంతంగా విడదీస్తే ఈనవ యేమూలకో కొట్టుకుపోతుంది. ఏ సుడిగుండంలోనో మునిగిపోతుంది అంతే."

నిష్కర్షగాచెప్పింది. ఆ నిశ్చయాన్ని వదలింవడం అసాధ్యం అనుకొన్నారు. అతనికేఇచ్చి [illegible] పెళ్ళిచేశారు. కాదు అతన్నే పెళ్ళిచేసుకొంది సీత.

అప్పటి తన ఆనందం మిన్నుముట్టింది. ఎన్నో యుగాలనుండి కాంచుపొరల్లో వెదుకుతున్న అత్మీయ సత్యం తనకు లభించినట్లుగావుంది. శరా ప్రాణ తపస్సుచేసి భగవంతునిదర్శించిన మహారుషికిగూడా అంత తీయనిసౌఖ్యం వుండదేమో ననుకొంది. తన అన్న ఈనాటికి తరించింది. ఇప్పటిజీవం అంతరించినా నష్టమేమీకనిపించలేదు తనకు. తనతలన్ను వదకగిరిఅంత వున్నట్లుగా తోచింది.

వారు అవంచని ఎరగ్గినచేత్తో చిత్రాలను రచిస్తుంటే ఆవేశంతో రంగులను చిత్రిస్తుంటే తను తన్మయత్వంపొందేది. విసుగూ విరామమూ లేకుండా ఆ సన్నవివేశ్యసంతా. దీక్షతో నునుపెక్కిన ముఖం వంక చూస్తూ స్వాప్నికజగత్తులో మూర్చనందాయది. తనభర్త కళోపాసి. కళాజీవి. కళకోసం ప్రకృతిచేత ప్రత్యేకంగా ప్రసవింపబడ్డారు. ఎన్నెన్నో భావనాతరంగాలు అతని హృదయంలో పరుగెత్తుతుంటయ్. వాటినన్నిటినీ కుంచెద్వారా రాసిక్య బృందానికి అందించేకళావేత్త తనభర్త.

ఈవిషయం తలచుకొంటే తన శరీరం పులకరించేది. మహోన్నతమైన అతని కళాపిపాసకు తను ఎన్నివిధాల సహకరింపడానికి అవకాశాలుంటే అన్నివిధాల వుపయోగించుకొనేది. హృదయాన్ని దర్పిదీయతం చేసే ఆ వుత్తమ కళాఖండాలను, వాటిని సృష్టిస్తున్న తన ప్రియుణ్ని చూసి బంగారు స్వప్నాలు కనేది.

సాయంత్రంవేళ అతనూ తనూ తోటలో కూచునేవాళ్ళు. దూరంగా కనిపించే కొండ శిఖరం చాటుకు జారిపోతున్న సూర్యుణ్ని చూసి అతను గంతులేస్తాడు.

"ఆహా! ఏమిసౌందర్యం!! ఏమిసొగసు!!! ఏమి సొబగు!!!! అనేవాడు,

"ఎక్కడ" అంటుంది తను.

"అదిగో" వేలుచాచేవాడు. అతన్ని అనుకుంటూ స్త్రీహాని తియ్యని నవ్వుతో వేలుకుసూటిగా చూచేది తను. అందులో తనకేమీ అందం కనపించేదిగాదు. అట్లాగని అంటే ఎక్కడ తన ప్రియుని మనసు నొచ్చుకుంటుందోనని భయపడి.

"ఆహాహా: నిజం. నిజం. అబ్బ ఎంత మధుర దృశ్యం" అనేది

"నీలవర్ణపు విశాలాకాశంలో దారులుగా పోయే పక్షుల్ని చూడు"

"మహాద్భుతంగా వున్నయ్"

"ఆ దుమ్ము కొంటున్న పలచని చీకటిలో లీలామాత్రంగా కనిపించే ఆ వృక్షపు చివర్లు ఎంతబాగున్నయ్"

"చాలా బావున్నయ్"

ఇట్లాంటి సంభాషణల్తో సాయంత్రం గడిచేది. రాత్రిళ్లగూడా అతను ఏవో గీస్తుండేవాడు. లేదా కళ్ల మూసుకొని ఆలోచిస్తుండేవాడు.... అతనికి భౌతిక ప్రపంచంతో సంబంధం వుండదు. ఎప్పుడూ వూహాలోకాల్లో, స్వప్నవీధుల్లో సంచరిస్తుంటాడు. మరి తనభర్త కళాజీవి. కళకోసం తన జీవితాన్ని కాలాన్ని వినియోగిస్తారు గానీ నీచమైన భౌతికత్వం మీదనా! ఊదుర్తికు అట్లాంటి బుద్ధులుంటయ్. కళాపిపాసుల కెందుకుంటయ్?

2

కాలం గడిచింది—

అతని చిత్రరచన చక్కని రూపం పొందింది. ఎన్నో రకాల చిత్రాలను చిత్రించాడు ఎందరో ప్రముఖులు అతని చిత్రాలను పొగుడుతూ లేఖలురాశారు. కొందరు స్వయంగావచ్చి అతన్ని దర్శించారు. అఖిల భారత చిత్రకళా ప్రదర్శనంలో అతని చిత్తరువుకు ప్రథమ బహుమతి వొచ్చింది. దేశం నలుమూలలా అతనిపేరు మోగిపోతోంది. ఒకానొక జమీందారు అతనికి బంగారు పుష్పాలు తాపించిన నిలువెత్తు వెండిగిన్నెను బహూకరించి తన కళాహృదయాన్ని చాటుకొన్నారు.

వీటన్నిటనిచూసి తను మురిసిపోలేదు. పొంగిపోలేదు. గర్వించలేదు. కొద్దిరోజులనుండీ తనకు అతనంటే వొకరకమైన వుదాసీనం కలుగుతోంది. వెనకటిలాగా అతని చిత్రాలనుగురించి అభినందించలేకపోతోంది. అతను వంచని ఎరగ్గినచేత్తో రంగులను గిలుకుతుంటే తనకు తన్మయత్వం కలగడం లేదు. అస్తమించే సూర్యుణ్నిగురించి, గూడుగట్టిపోయే పిట్టల్నిగురించి అతను వర్ణించి చెబుతుంటే తనకు ఎబ్బెట్టుగా వుంటుంది.

ఈ మార్పుకి ఏమికారణమో తనకు తెలీవట్లేదు. తను ఎందుకిట్లా మారిందో అర్థంగావడంలేదు. వెనకటిలాగే అతన్నీ అతని చిత్రాలనూ మెచ్చుకోడానికి ఎన్నోసార్లు ప్రయత్నించి విఫలురాలైంది. ఏదన్నా దుర్భరత్వం తన్నావేనంచిందేమోనని భయపడింది: న్యాయానికి మునుపటికంటె అతను వుత్తమ చిత్రాలనే చిత్రిస్తున్నాడు. కానీ ఆ వుత్తమత్వాన్ని తను మెచ్చుకోలేక పోతుంది....

తను అతనినుండి ఏదో అపూర్వమైన పదార్థాన్ని

— కొంవ 16 పేజీలో

★ ఈ నెలలో విడుదల ★
యూనిటి పిక్చర్స్‌వారి
శ్రీ సాయిబాబా
★
★
★
★
దర్శకుడు:
ప ట్టా భి

తారాగణం:
మన్నవ రామచంద్రరావు
అద్దంకి
సి. ఎస్. ఆర్
పారుపల్లి
కృత్తివెంటి
శ్రీమతి భారతిదేవి
మొదలగువారు
సంగీత: మల్లికార్జున్
నృత్యం: ఏ. జె. శర్మ
స్టూడియో: చంద్రా ఆర్టు స్టూడియో
వివరములకు: యూనిటి పిక్చర్సు, మదరాసు 17.
ఆంధ్రా రాయలసీమకు: విమల పిక్చర్స్
త్యాగరాయనగరు, మదరాసు.

రాష్ట్రపతి రాజేంద్రప్రసాద్

★

ఆచార్య రంగా

★

విజయలక్ష్మీ పండిట్

(ప్రధాని వ్యవహారాలు)

★

సర్దార్ పటేల్

(భారత ఉపప్రధాని)

★

పండిత్ నెహ్రూ

★

గోవిందవల్లభపంత్

(యు. పి. ప్రధాని)

★

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు

(మహిళా గవర్నరు)

★

మౌలానాజాద్

(భారత విద్యామంత్రి)

★

ఆచార్య కృపలానీ

★

శ్రీకృష్ణసిన్హా

(బీహార్ ప్రధాని)

★

శ్రీమతి అమృత్‌కౌర్

(మహిళామంత్రి)

★

డాక్టర్ పట్టాభి

(కాంగ్రెస్ కార్యవర్గసభ్యుడు)

★

డాక్టర్ బి. సి. రాయ్

(ప. బెంగాల్ ప్రధాని)

★

శ్రీ ఎస్. కె. పాటిలు

(బొంబాయి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు)

★

శ్రీమతి అరుణ

(ప్రతినాయకురాలు)

★

బి. జి. ఖేర్

(బొంబాయిప్రధాని)

★

ఉగాది - యుగాది - యుద్ధాది

శ్రీ చుండి జగన్నాథం

ఈ ఉగాది న్యాయంగా యుగాది కావలసినదే. మానవజాతికి క్రొత్తయుగం ఇచ్చేందే. మూడు మానవుల విజ్ఞానం వారిని యుద్ధాది కావడలో కొట్టుకుపోతున్నది.

రెండు ప్రపంచయుద్ధాల తర్వాత వచ్చిన ఈ ఉగాది ఎంతో భయప్రదంగా వుంటవలసింది. సైన్సు ప్రవర్తనవల్ల దారంలేదని గ్రహించిన లోకం కాంచ కాముడై ప్రజాపీడనకు సౌఖ్యాన్ని. పుష్టినీ కల్పించే కృషి చేయవలసింది అట్టిది చివరకు అన్నవస్త్రాలకే కాటక ఏర్పడినది. దేశ దేశాలకు భిక్ష పాత్రయే అతియ పాత్రమైనది.

ఆహారానికి వంకరమైనా అటంబాంబుకు కొరువ లేదు. పరిశోధన ప్రతిదేశానికి విశేషమైపోయింది. అమెరికా అందులో నైపుణ్యం సంపాదించింది. దాని విరోధి విజ్ఞానమయం విస్తారంగ వుంది. ఈ ప్రయోగాలతో కొద్దిలో ప్రపంచం సర్వనాశనం కాగలదు.

మొదటియుద్ధం వస్తేగాని మృత్యువైన మూడవ మార్గానికి దారి ఏర్పడదు. మొదటి యుద్ధంవల్ల, కిరీటాలు ఎగిరిపోయి ప్రజారాజ్యాలు ఏర్పడినవి. అవి వున్నచోట ప్రజలు గిరిని గీతలో వుండిపోయినవి. వీటికి హిట్లరిజం అనేక దేశాలలో నిలిచి, దేశీయ రాజ్యాలు పైకివచ్చినవి. రెండవయుద్ధంవల్ల అనేక దేశాలలో సాంఘికవిప్లవములు చెలరేగినవి.

ఆరెండు యుద్ధాల కాలంలో రెండు పద్ధతులు ప్రపంచంలో అమలుజరిగి రెండూ పనికిరావని తెలిసింది.

పెట్టుబడి విధానం ప్రజాస్వామికాన్ని కంట్రోల్ చేసినట్టయితే ఉత్పత్తి వుంటుకూడా అనేకులు వస్తువులేని పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని తెలిసింది. నియంతృత్వంతో కూడిన సమాజవాదము మానవుల వికాసం చేసే వ్యవస్థ అని కూడా తెలిసింది. ఈ రెంటిలో కారణ మొదటిదానిలో ప్రజాస్వామికాన్ని, రెండవదానిలో సమాజవాదాన్ని అంగట్లో చెక్కి, పెట్టుబడి విధానాన్ని నియంతృత్వాన్ని పోషించి దిక్కులేని మధ్యమ వర్గాన్ని ఆకర్షించిన హానం అంతా దేశానికి, లోకానికి ఉపద్రవకారి అని తెలిసింది. పెట్టుబడి విధానం— అందులోనుంచి పుట్టుకవచ్చిన సామ్రాజ్య వాదం మొదటి ప్రపంచ యుద్ధానికి కారణం. సమాజవాద నియంతృత్వం— హానికరం. పెట్టుబడి ప్రజాస్వామిక సామ్రాజ్య వాదాలకు కల్గిన సంఘర్షణం మూలంగా ద్వితీయ ప్రపంచయుద్ధం సంభవించింది.

ఇక ప్రపంచం చవిచూడవలసింది ప్రజాస్వామిక సమాజవాదము. దానికి ప్రజాపీఠం అనేక దేశాలలో సముఖమైవుంది. అయితే ప్రజాపీఠానికి ఆలోచించేవ్యవధిని పరిపాలకులు ఇయ్యడంలేదు.

రెంగతవంగా దొరలు ప్రపంచాన్ని పంచుకుని, పుష్టిపొందిరి. అపిమ్మట ఒకరిమీదికి ఒకరు దూకాలని సంకల్పించారు. అట్టి దూకుడు అవసరంలేకుండా సమరసంగా పెట్టుబడివిధానం — సమాజవాదం పరస్పరం అర్థంచేసుకొని మితంచేసుకుని వ్యవహరించవచ్చునని కొందరు భావించారు. కాని సంపన్నులు ఉదరలేదు. ఎక్కడచూచినా తకరార్!

జర్మనీలో పట్టణాలు ఉభయపక్షం విమానాలు తీకావ్యని. చైనాలో, గ్రీసులో, ఇటలీలో, ఉభయ పక్షాలూ ఓంటోరులను తీకొంటున్నవి. ఒకరి గుట్లు ఒకరు వెల్లడిచేస్తున్నారు. ఇద్దరికీ పీరిలేదని తెలిసింది.

ఇండియా మధ్యవర్తిగావుంటే బ్రిటిష్-రష్యాపేచీ అను లౌగిస్తే మంచిదని ప్రముఖులైన కొందరు లేబర్పార్టీ పెద్దల అభిప్రాయం. నెహ్రూ నీతి దేశంలో అనుసరించే ప్రభుత్వం పరిపూర్ణంగావుంటే, లోకానికి మనం నిస్సంశయంగా తగవు దిద్దగలము.

పెట్టుబడివిధానం మినహాయించిన ప్రజా రాజ్యంతో నియంతృత్వం మినహాయించిన సమాజ వాదాన్ని కల్పి వ్యవహరించే వాదానికి ఇకమీద యూరపులో బలం చేకూరితే ఈ ఉగాది నిజంగా యుగాది. లేదా తప్పనిసరిగా యుద్ధాది.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న, యశోదాదేవిగార్ల వివాహపు దృశ్యం.

ఈ సంవత్సరంగూడా
యిదివరకటి—
అభిమానాన్నే చూపండి
ఇదే మా ఉగాదివినతి

సిల్కుల్లో మా ప్రత్యేకత చూడండి—
మెంట్బారు బిన్నీ గుడ్డలు కంట్రోల్ వెలకే యిస్తాము—

ఎలిగెంటుస్టోర్సు
నెల్లూరు

ప్రకటన

శ్రీమాన్ కృష్ణమాచార్యులు అండ్ పార్టీ, నెల్లూరు

రూ 350 **హరిశ్చంద్ర** నాటకము

హరిశ్చంద్ర — యస్. వి. కృష్ణమాచార్యులు, బి. యే. బి. యల్.

విశ్వామిత్ర — డి. ఆర్. శర్మ; కే. వెంకట్రామయ్య

నక్షత్ర — వ్యారిస్ట వెంకటేశ్వర్లు (12సం॥రాలు)

పండితారాధ్యుల సాంబమూర్తి. వెన్నూరు శేషగిరిరావు. చెప్పలూరి రామచంద్రరావు

చంద్రమతి — కారీచెందు; మన జిల్లా.

కుమారి మెర్రిప్ప్లుమ్మయ్య; యం. వి. శాస్త్రి

రూ 750 **ప్రచండచాణక్య**

చాణక్య — యస్. వి. కృష్ణమాచార్యులు

చంద్రగుప్త — డి. ఆర్. శర్మ

మురా — స్థానం నరసింహారావు

కంట్రాక్టు షెూ క్రమంలో వసూలవవంతు కందుకూరులో కీ॥ శే॥ గాంధీజీగారి ఆశ్రమావరణమున నిర్మింపనున్న దాపాతీ కలావిగ్రహ నిర్మాణమున కొసంగబడును.

Contractors may contact D. R. Srsama, Kandukur, via. S.konda, and fix up the terms.

D. R. Sarma,
Manager.

TIRUPATI MUNICIPALITY

Tender Notice

Sealed tenders are invited for printing works of the Tirupati Municipality for the official year 1948-49 i. e. from 1-4-48 to 31-3-49. The tenders will be received by the Commissioner and Special Officer Tirupati Municipality at the Municipal Office till 4 P. M. on 14/4/47. The tender form will be supplied on payment of Rs. 0—4—0 for each. Each tender must be accompanied by a deposit amount of Rs. 30/-. Other conditions and particulars in this regard can be had from the Municipal Office—

—COMMISSIONER.
(and)
—SPECIAL OFFICER.

ఇనాం
రెడ్ డవ్ (?)
మదన మంజరి పార్సిలు.
184 చైనాబజారు, మద్రాసు.

పుట్టతేనె

మీకు మందులు దాగావనిచేయాలంటే అను పానమునకు మంచి పుట్టతేనె మావద్దవున్నది.
పాపులర్ ప్రాడక్ట్సు కంపెనీ,
43 వరదాముత్తియప్పన్‌వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

ఉగాదికానుక
అయితం, ఇందిర, భారతీ
సోదరీమణులచే రచియించబడిన
ఉగాది — ప్రచురణము
మహాత్ముని ఆశయసిద్ధి దేశమును
— ప్రతిపాదేవి —
చారిత్రక కథనము
క్రయం రు 1-4-0 లు
★
వి. వి. నాయుడు & సన్సు
— నెల్లూరు —

మొలలు, లూటీలు, భగందరాలకు
సాటిలేని వేంటి వైద్యము
దక్షిణదేశమంతయు విఖ్యాతిగాంచినది

నేను పీరి తండ్రిగారివద్ద మొలలకు 1919 సంవత్సరములో చికిత్స చేయించుకొన్నాను. యిప్పటివరకు నాకు ఆవ్యాధి రాలేదు.
—పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డి.

నేను పీరివద్ద మొలలకు చికిత్సపొందాను, నాలుగు సంవత్సరాల నుండి తిరుగ ఆవ్యాధి రాలేదు. ఆపరేషన్ చేయించుకొనేదానికంటే యిది ఎంతో మేలైన వైద్యము. —నెల్లూరు వెంకటాద్రినాయుడు.

ఈ ఉగాదికి నా అభిమానులకు సర్వశుభములు వాంఛిస్తూ, భావిద్రోహియును.
డాక్టర్ ధనంజయులునాయుడు, శివరంవారిపేట—నెల్లూరు.

రాష్ట్రపతి రాజేంద్రప్రసాద్

★

ఆచార్య రంగా

★

విజయలక్ష్మి పండిట్

(మహిళా రాయబారి)

★

సర్దార్ పటేల్

(భారత పునఃప్రవాది)

★

పండిత నెహ్రూ

★

గోవిందవల్లభపంత్

(యు. పి. వ్రతినిధి)

★

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు

(మహిళా గవర్నరు)

★

మౌలానాఆజాద్

(భారత విద్యామంత్రి)

★

ఆచార్య కృపలానీ

★

శ్రీకృష్ణసిన్హా

(బీహార్ వ్రతినిధి)

★

శ్రీమతి అమృత్‌కౌర్

(మహిళామంత్రి)

★

డాక్టర్ పట్టాభి

(కాంగ్రెస్ కార్యవర్గసభ్యుడు)

★

డాక్టర్ బి. సి. రాయ్

(ప. బెంగాల్ వ్రతినిధి)

★

శ్రీ ఎస్. కె. పాటిలు

(బొంబాయి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు)

★

శ్రీమతి అరుణ

(ప్రజానాయకురాలు)

★

బి. జి. ఖేర్

(బొంబాయివ్రతినిధి)

★

స్వామి రామానంద

గాంధీజీ సేవాగ్రామ్ తన ఆశ్రమంలో ఒక్కరోగికి పరిచర్యలు జరుపుతున్న దృశ్యం.

సర్. ఆర్చిబాల్డ్ నై

(మద్రాసుగవర్నరు)

షేక్ అబ్దుల్లా

కె. సి. రెడ్డి

(మైసూర్ ప్రధాని)

రఫీ అహమద్ కిద్వాయ్

(కేంద్రమంత్రి)

మంగళదాస్ పక్వాసా

(సి. పి. గవర్నరు)

ఉగాది సందేశము

వార్తాప్రపంచాన్ని—ప్రపంచగానాన్ని ఒక్కక్షణంలో మనకు వినిపింపజేసే సరికొత్త

● రేడియోలు

నాగరక సామ్రాజ్యాన్ని పాలించే

● 'ఎలెక్ట్రిక్' సామానులు

అధునిక యుగాన్ని మనోవేగంతో నడిపే అన్ని రకముల

● టైర్లు

● బ్యాటరీలు- (బ్యాటరీ చార్జీలుగూడా)

ఇచ్చట సరసమైన ధరలకు దొరకును

V. S. రాజగోపాలన్ & కంపెని లిమిటెడ్

ట్రంకురోడ్డు—నెల్లూరు.

"ఇంతులకెల్లన్ కోకే పస"

నీటైన అలంకారమునకు నేటైన గౌరవము

యీకొత్త ఏడాదికి

పాత, పాత రకములు వదలి కొత్తకొత్త రకములు తెచ్చినాము

బెంగుళూరు / బెంగాల్ } కని విని ఎరుగని సిల్కుచీరలు, తళతళ మెరసే ఫ్యాన్సి జరీ బార్డర్లు

అన్ని తక్కువ వెలలకే! నూటికి నలభై తగ్గింపు

ఇవేగాదు

పాలిష్ — షేర్టింగ్సు — వాయిల్సు — ఆర్గండి — దిప్పు —

షర్టింగులు ఇంకా ఇంకా—

చేతులమీద అయిపోవుచున్నవి.

మంచి అవకాశమును జారవిడవవద్దు

భారతి మార్టు

మద్రాసు ★ నెల్లూరు

కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి పక్షవాతనివారణడిపో

మా "భువనేశ్వరిగుళికలు" (రిజిష్టర్డు) పక్షవాతం - అర్ధవాతం - వణుకు - తిమ్మెర్లను త్వరలో గ్యారంటీగ కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్ మార్కుగల ఔషధముమాత్రమేవాడుడు. వ్యాధి వివరం తెలుపుడు. ఇంతకుమించినది ప్రపంచములో లేదు.

8 రోజులకు సరిపడు రు 7-0-0 లు ★ ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.

"ఆయుర్వేదకేసరి" - "వైద్యవిశారద" కాకర్ల వెంకటప్పయ్య,

పక్షవాత స్పెషలిస్టు (రిజిస్టర్డు), ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు - 174, కాకర్లవారివీధి — నెల్లూరు.

ఉగాది సంతోషదినమున మా ఖాతాదారులకు, మిత్రులకు హృదయపూర్వకముగు

అభినందనములు.

ప్రపంచ విఖ్యాతిగడించిన

యల్. జి. L. G. ఇంగువనే

ఎల్లప్పుడు ఉపయోగించుడు.

L. G. పరిశుభ్రతకు,నాణ్యమునకు చిహ్నము నకిలుమార్కులు చూచి మోసపోకుడు

ఒక పౌండు కరీదు రూ. 2—10—0

లాల్‌జీ గోధూ అండ్ కో

సాకార్ పేట — మదరాసు

(H. O. బొంబాయి)

మా శ్రేయోభిలాషులకు, అభిమానులకు

నూతన వత్సరమంన

ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధిగలుగు గాక

యని సర్వదావాంఛించు భవదీయ హితాభిలాషులు

పి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్సు

కెమిస్ట్సు — నెల్లూరు

నిర్మాణయుక్తమైన మహిళా వుద్యమం అత్యావసరం

శ్రీమతి అల్లాడి అన్నపూర్ణమ్మగారు

ఇటీవలం 20 సంవత్సరాలలోపలం మన దేశములో అనేకమార్పులు సాంఘికంగాను ఆర్థికంగాను రాజకీయంగాను పారిశ్రామికంగాను జరిగినవి. వీటితో పాటు మహిళా ఉద్యమంకూడ చాలా అభివృద్ధి చెందింది. ఈ ఉద్యమముయొక్క ఉద్దేశం వెనుకబడి ఉండే స్త్రీజాతి ముందుకురావడమే. ఇతర దేశాల్లో దీనికోసరం చాలప్రయత్నం చేశారు. కాని వాటితో సరిపోల్చిచూస్తే మనం అంతవిప్లవం ఈవిషయంలో లేవదీయలేదని అది చెప్పవలసివుంటుంది. అయితే ఈఉద్యమం గత 30 సంవత్సరాలు మహాత్మాజీ మనదేశమునకు చేసిన సేవాఫలితమే. ప్రతిదేశమందు పురుషజాతికంటె స్త్రీజాతి చాలా వెనుకబడియుండినది. ఆర్థికంగాను, సాంఘికంగాను, రాజకీయంగాను పురుషులకున్న అవకాశాలు స్త్రీలకులేవు. స్వతంత్రింగా జీవించేశక్తిగాని పూర్తిగాను ఆస్తిని అనుభవించడానికిగాని విద్యను సంపాదించడానికిగాని రాజకీయంగా వివిధమైన సంస్థలలో పాల్గొనడానికిగాని స్త్రీలకు హక్కులేకుండా ఉండినది. ఈ కారణంచేత స్త్రీలు ఎంతటి తెలివి తేటలు కలవారైనప్పటికీ వారు ముందుకురావడానికి వీలులేకపోయింది. ఇప్పుడు పైనచెప్పిన యిబ్బందులన్ని చాలవరకు తొలగిపోయినవి. స్త్రీకి విద్య అవసరమా అనిన ప్రశ్న అనేవ్యక్తి లేరు. ప్రతివానికీకూడా విద్య అవసరంఅనే కాలంలోవున్నాము. రాజకీయంగా స్త్రీలు చాలమంది లెక్కలేకుండా శాసనోల్లంఘనంచేశారు. కారాగృహములకు వెళ్లారు. అనేకకష్టములకు పాల్పడ్డారు. ప్రపంచానికంతటికీకూడ స్త్రీలు పురుషులతో పాటు అన్నిటికి తగుదురని నిరూపించారు. పెక్కుమంది స్త్రీలు విద్యావంతురాండ్రైనారు. కాని వారివల్ల మనం అనుకున్నంత సేవ సంఘమునకు లభించుటలేదు. ఎంతసేపైనా పురుషులతో సమానమని వారు చేసేపనులకు స్త్రీలు పోటీగా వెళ్లడానికి సరిపోతున్నది కాని సంఘంలో ఈ విద్యావంతురాండ్ర స్థానము ఎక్కడ అన్నది గుర్తించకపోవడం చాల విచారకరమైన విషయం. ఇంటగెలిచి రచ్చగెలవమని పెద్దలవాక్యం. భార్యగా, తల్లిగా వారు నెరవేర్చగల పనులు ఎన్నోవున్నవి.

పిల్లల పెంపకములో కూడ ఎన్నోమార్పులు వచ్చినవి. అనాదిగా పిల్లలను కని పెంచి పెద్దవారినిచేయడం తమ కర్తవ్యమని తల్లులకు తెలిసిందేకదా. మన దేశంలో పిల్లలయొక్క ఆరోగ్యము సరిగాలేకుండుటకు చాలవరకు తల్లులేబాధ్యులు. బాల్యమునందు వారి ఆరోగ్యము సరిగాలేనందువల్ల పెద్దవారైన తర్వాతకూడ మన దేశంలోని ప్రజలు అల్పాయువులగుచున్నారు. తల్లులలోని లోపమొక్కటియే దానికంతకు కారణమని చెప్పుట సాహసమే కాని కారణము ఏవరను చెప్పియున్నను మనము మన బాధ్యతను గ్రహించవలసినయెడల యితర కారణము చెప్పియున్నను. వాటినన్నిటిని మనము ఎదుర్కొనగలము. పిల్లలను పెంచడమంటె వారి ఆరోగ్యమును చిన్నప్పుడు కాపాడడంమాత్రమే కాదు. వారికి 14 సంవత్సరములు వచ్చువరకు వారికి కావలసిన మనోవికాసమునకంతటికి తల్లియే కారణము. పిల్లలకు తల్లులతోనుండునంతటి చనువు మరెవ్వరితోనుండదు. పిల్లలను విద్యావంతులను చేయుటయందుకూడ వీరికి ఎక్కువ అవకాశములున్నవి.

ప్రస్తుత కాలమున అనేకపనులు ప్రభుత్వము ద్వారా జరుగవలసియున్నవి. ఆపనిని సవ్యముగ చేయవలెనంటె తల్లులయొక్క శక్తి జ్ఞానము ఉత్సాహం మాత్రమే చాలదు. ప్రభుత్వమువారు వారికి సహాయపడవలెను. కాని ఈ తోడ్పాటుకు కావలసిన కృషిఅంతయు స్త్రీలే చేయవలెను. ఇల్లువదలి పైకిరావడం ఉచితముకాదని వారనుకొనకూడదు. పల్లెటూళ్లు పల్లెలు పరిశుభ్రముగా నుండవలెనంటె శుభ్రమైన పిల్లలు, పాలు ఇతర ఆహారపదార్థములు దొరకవలెనంటె నివాసయోగ్యములైన యిండ్లు కావలెనంటె స్త్రీలే దానికి తగిన ఆందోళన సలుపవలెను. మన అందుబాటులో తగిన సౌకర్యాలు లేకపోవడంచేత పిల్లలను తగువిధమున పెంచి పెద్దవారినిచేయడం సాధ్యముకాకున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో స్త్రీలు సంఘములుగా ఏర్పడి సంస్కరణలకై పాటుపడవలెను. దానికిముందు స్త్రీలు స్థానిక సంఘములలోను, శాసనసభలలోను అవసరమైనప్పుడు ప్రవేశించి క్రొత్త శాసనములు చేయుటయందు శ్రద్ధవహించవలెను.

ఈవిధముగ ఇంటా బయటాకూడ స్త్రీలు శ్రద్ధగా పనిచేసినయెడల ఈమహిళాఉద్యమం ఇంకా త్వరగా అభివృద్ధి చెందగలదు.

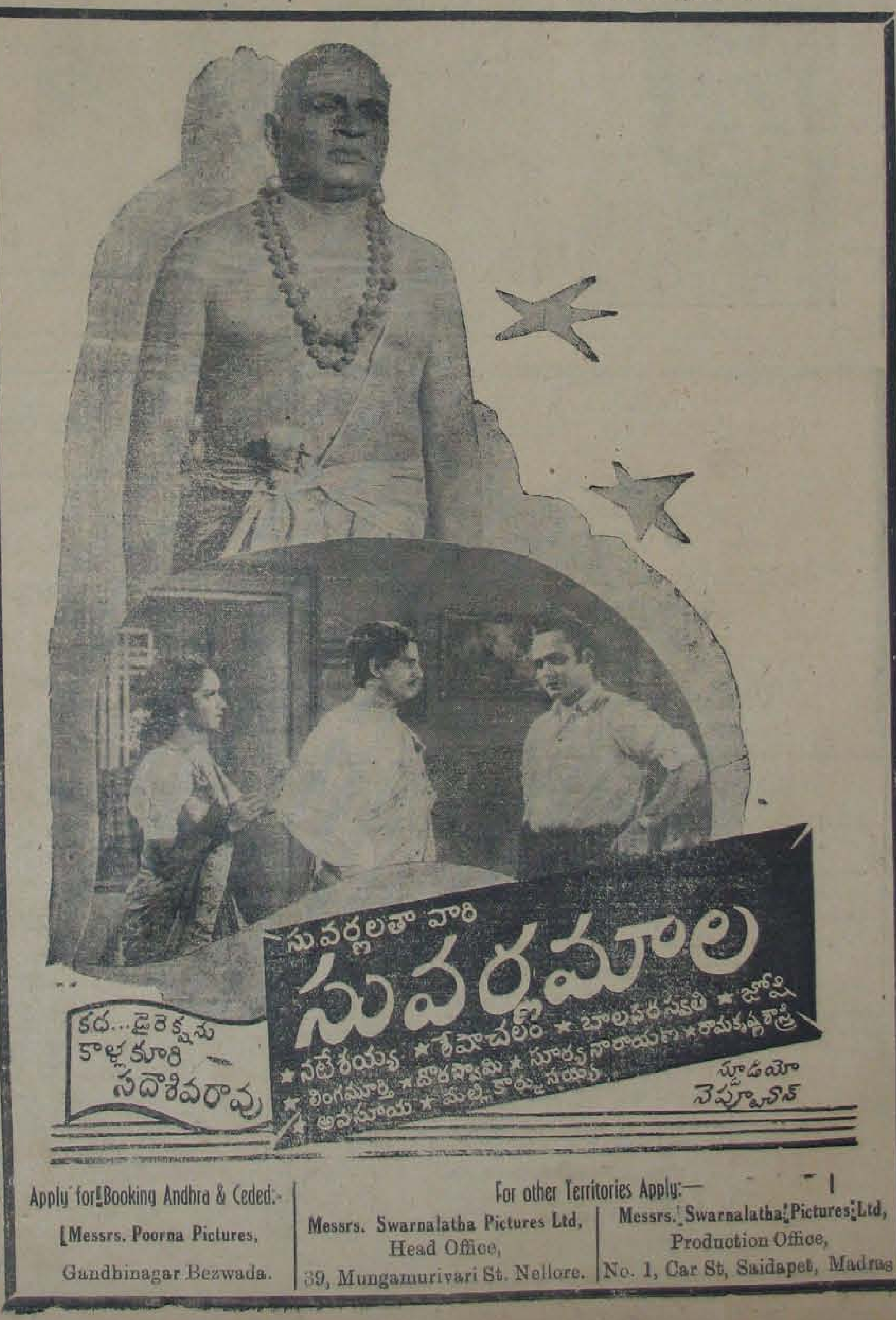
అనుతాపమ్

మతసిద్ధాంతములనీతధర్మముల
నమ్మించవకే పోరదు
ర్మతులై మ్లేచ్ఛులు హైందవుల్
బలసి పుత్రీ! యొండొరుల్ ఆగ్రసం
శతులై గొంతులుగోసికొంచు
రుధిరస్నానంబు గావించిరీ
గతి నాపేకులురంబుదాన
వీట దుఃఖస్వాంతంబనై ఉదెదరా,
గతపదాటరి పుణ్య కాంతామతల్లిని
మానభంగ క్రియ దీనజేయు
పైశాచ్యము నిర్భీనెవయు దింపకుల ఆ
తప్పి దావాగ్ని కింధనమొనర్ప
పుడమి పొత్తిళ్లలో చిరునవ్వు విరియించు
కసిగందు నెలకాల గడిమిచంప
ప్రసవవేదనమును బడు నిండుచూలాలి
గర్భంబు నిశితఖడ్గమున జీల్చ
సాలువదెడు వీడులగన్న పాపమునకు
హృదిని వేదనాగ్నులు చెలరేగుచుండ
పాదుపడిన యాపుణ్య భూభాగమందు
అంగలార్చుచు నుంటివా! యనుగుబుత్రి!
వరదాప్యశక్తియ వేండ్లుపూండ్లు
నెనరా శక్తైకకోటామిటో
శ్వార దేహాలబిలు వన్నగిల్ల:
ప్రియపుత్రి! నేడుస్వాతంత్ర్యము
స్థిర మోదంబు లభించెనందుమదిలో
జింతించితింగాని నె
త్తురులిట్టుల్ కురియింత్రు నాయెదద
మత్సరాగ్ని యుంచెంచరా!
హాలుల దుర్మదాంధు లం
పోయుంపాటుచ నాగవాడు కో
వెలలో విధ్వంసనా నలిపి వీక్షం
వారి పవిత్రీకముల్
గలుషమొనర్ప రక్కాటిం
కర్మము నాసుదిలోని కందుగం
బలు ధ్వనియించు నేటికక
టా! యెవరోవియు జేతముల్లినా.

శ్రీ జక్కా వేంకటేశ్వరుడు.

కలెక్టరాఫీసు పనిజేయుకాలం మార్పు

ఇదివరకువలె 11 నుండి 5 గంటలవరకుగాక, 15–4–48 నుండి 15–7–48 వరకు ఉదయం 7 గం॥నుండి మధ్యాహ్నం 12 గంటలవరకు జరుగుతుందని. కలెక్టరు పూర్వోవుండేటప్పుడు 10, 12 గంటలమధ్య ఆఫీసుకు హాజరవుతారని కలెక్టరాఫీసు నుండి ఒక ప్రకటన వెలువడింది.

కళాజీవి ★

(10 వ పేజీ తరువాయి)

...ంది. అది అతని చిత్రీకరించే. శిల్పం ... వేళ్లలాంకళ్లనంటే ఎన్నతమైందని తనకు ...ను. తనలో రేగుతున్న వేదనకు, తనుపొందే ... చివరికి ఏమిటో మాత్రం తనకు తెలి... ...వరకు అతన్ని దూరంగా చూచి ఆనం... ...గేది. తృప్తిని పొందగలిగేది. ఇప్పుడది ...అతను తనను కావలించుకోవాలని ముద్దు ...వాలనీ అనిపిస్తోంది.

...అతనికి తెలియచేయాలనే కనిపించదు. ...నిమూ ఆ ఇంటెల్లో, రంగుల్లో మునిగుతుం... ఇది తనకు అంతకష్టంగా వుండదు- ...సార్లు అతన్ని ఈవిషయమై దూరాయగా ...నించి. కాని అతనిలో రవికేదు- తనడిగిన ...వందుకుగా ఇష్టాలెఇరాడు "ఈ వెన్నెలకొన్న... చిక్కని నీలిఆకాశంలో ఏందుగావున్న ...ంతానికి సగం అర్ధంగా వుంటేట్టురాకాను — ఇక్కడ "భగీరథి"గారిని అనుకరించాను"

తనుపిట్టూమస్తూ కళ్లమూస్తుంది. రోజురోజుకీ తనలోని అసంతృప్తి విస్తరిల్లుతోంది. కొద్దిరోజుల్లో తనకు పిచ్చి ఎక్కుతుందేమోనని భయపడింది కూడాను.

ఆరోజు రాత్రి.

చిక్కగా వెన్నెలకాస్తోంది. మెల్లిగా పర్వతాల మీదనుంచి గాలివాస్తోంది. సీత తాంపేపు దాకా మీద అటూఇటూ పచారుచేసింది. మునిసిపాలిటీవారి పెద్దగడియారం పన్నెండుగంటలు వినిపించింది. ఇంత చిక్కనిరాత్రికో హాయిగా దాబామీదకూరొని కమ్మని కబుర్లు చెప్పుకొంటే ఎంతోబావుంటుంది. తేలిగ్గా కదుస్తున్నమంచులో వాకళ్లచేతులు నాకళ్లు పట్టుకొని తోటలో తిరగాలనిపించింది. వెంటనే దాబాదిగి అతని గదిలోకెళ్లింది. అతను "రతీమన్మథులు" బొమ్మకు రంగులు దిద్దుతున్నాడు. మహా వేగంతో చిరునవ్వు చిలికిస్తున్నాడు. రంగులు తడుగుతున్నాయ్. కుంచెలు మారుతున్నాయ్. చిత్రం అలంకరించుకొంటోంది-"రతీ-మన్మథులు" ఒకరికొకరిల్లో వాకరు చిక్కుకొనివున్నారు. అందమైన గులాబులు, పందిరిలు, చుట్టూవున్నాయ్. దూరాన కొండలు. వాటి కింరాడు మబ్బుల్లో గుచ్చుకొని వున్నాయ్. కొండలమీదనుంచి తెల్లటి ప్రవాహం దారి మూలగా తిరిగింది. ప్రవాహానికి రెండువైపులా చిక్కనిగడ్డి. ప్రవాహంలో రెండుహంసలు కంఠాలు పెనవేసుకొన్నాయ్. సాంద్రమైన ధూసరవర్ణ ఆకాశం. నెమిలిపింఛం రతీమన్మథులకు వెనగ్గా వెళ్లాడుతోంది.

అన్నిటికంటే గొప్పవాళ్లముఖాలు..

విపరీతమైన ఆవేశం, ఆనందం. మాధుర్యం వాళ్ల ముఖాల్లో కలిసివున్నాయి. తన్మయివేదనతో రతి కళ్లమూసుకొనివుంది. మన్మథుడు అరమోడ్పుకళ్లతో రతి ముఖంలోకి తీవ్రంగా చిక్కగా చూస్తున్నాడు- అతని పెదిమలు ఆత్రంగా ముందుకుసాగుతున్నాయ్ రతి చెక్కిళ్లపులకరింపుల్లో అతని పెదిమల దగ్గరికి వొంగుతున్నాయ్ ఇంతలావన్నీ అతను ఆబొమ్మల్లో చిత్రించాడు- చాలా జాగ్రత్తగా రంగులు అద్దుతున్నాడు- చిత్రం రంగులు పులుముకొంటోంది-

సీత చూచింది. తన భర్త ఎంత రసికుడో గ్రహించింది- శృంగారపథంలో అతను జీవితపులోతుల్లోకి తనను తీసికెళ్లగలడనుకొంది- ఆ రతీ మన్మథుల్లాగా తాము ఎందుకుండగూడదూ! గడియారంగంట కొట్టింది- సీతకు ఇక ఆపుకోలేక

"చాలా పొద్దుపోయింది" అంది- అతన్ని స్పృశించి

"ఓహో" అన్నాడతను నెమిలికన్నుకు నీలిరంగు దిద్దుతూ-

"వెన్నెలవేళ మించుతోంది" అంది-

"ఇక్కడ బంగారురంగు అద్దితే బావుంటుంది గదూ?" అన్నాడు నెమిలికన్నులో వొకభాగాన్ని చూపించి-

సీత నిట్టూర్పు విడిచింది- ఆపిడనెత్తురు మురుగు కాలవలాగా రొదపెట్టింది.

"తలనొప్పిగావుంది" అంది- కణతలుపట్టుకొని-

"నిద్రలో అదే తగ్గుతుంది" అన్నాడు సింపు కుంచ తీసుకొంటు-

సీతకు ఏమిటో కలిగింది- తనామాట అనగానే "ప్రియా! ఎక్కడ! ఎక్కడ! నీకు తలనొప్పి (!) ఎందుకు? అయ్యో! నాకన్నారాగూడదూ అనొప్పి"

రైతుబాబూ! ★

మురళీమోహన మంజులస్వర సుధాపుణ్యాపగానీకమూ
మరుదేశమ్ముల మందు గుండియలపై మట్టాడగాజేసి దు
ర్భరతాపమ్ము నడంచినట్టి కలి గోపాలుండహోహో! మహా
పరినిర్వాణము నొందిపోయె; మనదౌర్భాగ్యమ్ము నేమందుమో

★

పటు గంభీర తమోపయోధినులు జిహ్వాగ్రసాచి నర్తించు ఈ
ఆటవికా కంటక పూరితాధ్వముల మధ్యావణ ప్రయాణించి యి
ప్పటికీనాటి ఉగాదిజేరితివి నీస్వాతంత్ర్యరాజ్యాన ఆ
రిటముల్ మెండయినట్టి నూతన యుగారంభ ప్రభాతమ్మునన్.

★

కిందటి ఉగాదిలో పల్కరించినపుడు
అతిశయానందమున మాటలాడినాము;
నిన్న మొన్న యటున్నది నిన్నుజూచి,
కదలివచ్చెనె మరొక ఉగాది అపుడె!

★

ఉల్లము నాడు సమ్మద మహోదధి నోలలనాడ నీపయిం
జల్లితి సూనమంజరుల జల్లులు; నేడిదియే విషాదపుం
వెల్లువమో-యెదన్ సుడులువెట్టి భ్రమించుచు గాలివానగా
అల్లలలాడ్చుచున్ గళము నద్దుమునున్నది ఏమిజెప్పుదున్.

★

అటు కాశ్మీరము బందిపోటులకు ఆహారమ్ముగామారి ఉ
త్కట శోకమ్మున నేడ్చుచున్నయది స్వాతంత్ర్యమ్ముకై : మృత్యునం
కటమగ్నమ్మయి యియ్యెడన్ మన తెలంగాణమ్మె యిస్లామియా
భట హింసాగ్నుల బూదియయ్యెడిని కల్పమ్మట్లు వేధించుచున్.

★

ఒక నక్షత్రము డుల్లిపోయినది; దివ్యోన్మేష సందీప్తమౌ
ఒక పూతమ్మగు జ్యోతి ఆరినది; శ్రేయోచంద్రమోమండల
మ్మొకటి ప్రజ కనుమూసికొన్నయది: యీ ఉగ్రాంధకారాన నీ
వాకడే దీపము దారికో రయితుబాబూ! నీకు పూర్ణాయువౌ!

— కణ్వశ్రీ

(కళాజీవి — తరువాయి)

అంటూ తనను వాళ్ళోకి తీసుకొని లాలిస్తాడను కొంది- కన్నీరు జారుస్తాడనుకొంది- కానీ...

కోపంతో సీత కదిలిపోయింది- ఆ విరముఖం ఎరుపును పులుముకొంది- కళ్లల్లో గీరలు- కొంచెం చమ్మగిల్లినయ్- త్వరతొరగా అతన్ని సమీపించి చేతిలోనికుంచె విరిచేయాలనీ, రంగులు పాంపెయ్యాలనీ, చిత్రాన్ని కాళ్లతో మట్టగించాలనీ అనుకొంది.

అంతేఅనుకొంది- చేయలేదు-కానీ వొకటిచేసింది- దగ్గరిగా వెళ్లి అతన్ని అనుకొని నించొంది- తన సౌందర్యాన్ని అతనిముందు కుప్పపెట్టింది- కుడిచేత్తో అతని నడుమును చుట్టింది. రెండోది తన బుగ్గకు ఆనించుకొంది-

"రైట చక్కని వెన్నెల- అందంగా, చలువుగా గాలి- తోటలోకి వెడదాం....పోనీ దాబామీదికిరండి" గుండ్రని ఉబాలు, మెత్తనికళ్లతో చూస్తూ అంది-

"నీకు బుద్ధిలేదు........నీకోసాను అందమైన ఈ చిత్రాన్నివొదిలి- మహోన్నతభావంహరికి మురుగుకాల్వగా దావరించావ్- పో.. ఊం....వెన్నెలకంటె చల్లగాలికంటె, నీకంటె నాకిచిత్రం ఎక్కువ. తొరగా వెళ్లు" విదిలించాడు- కసురుకొన్నాడు-

సీత కుంగిపోయింది- ఖేదంతో కుంచుకుపోయింది. ప్రపంచంమీద రోతకలిగింది. ప్రపంచంలో తనింకా వుండవలసిన అవసరంఏమీ కనిపించలేదు- ఆపిడ హృదయంనిండా చిమ్మచీకట్లుకమ్ముకొన్నయ్ నల్లటిరూపాను ఆపిడ ఆత్మలో వెలరేగింది- వొక్కసారి రొంముచేతులూ ముఖానికిఒత్తుకొని బావురుమని ఏడ్చింది- శరీరం వొల్లియిపోయి పక్కనేవున్న కుర్చీలో జారిపోయింది—

ఆదేసమయాన అతను రతీదేవి పెదిమకు రంగు అద్దుతున్నాడు- మహాద్భుతంగా అక్కడ గులాబీ రంగు అంటించాడు- "తప్పదు! ఈచిత్రం అఖిల భారతంలోనూ మహోత్కృష్టమైంది- ఈ సంవత్సరపు పోటీలో ఈ చిత్రానికి ప్రథమ బహుమానం వచ్చితీరుతుంది" అనుకొన్నాడు- ఆనందోద్రేకంతో అతను పక్కనేవున్న కుర్చీకి జారగిలపడ్డాడు-

జమీన్ రైతు:— సం॥రము చందా రు 8—0—0
విడిపత్రిక ఆ 0—2—0

ఉబ్బసానికి ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులకు పురోహిత్‌వారి శ్వాసహరి వాడాలని వైద్యులు చెబుతారు. ఉబ్బసవ్యాధిని తక్షణమే నివారించునని మందులంతా అబద్ధం అవి వ్యాధిని నిర్మూలించక లక్షణాలను అణిచిపెట్టి మరింత ముదిరేట్లు చేస్తాయి.

పురోహిత్‌వారి శ్వాసహరి శాశ్వతంగా వ్యాధిని కుదురుస్తుంది - మీరు సుఖంగా నిద్రపోతారు. సుఖంగా భోజనంచేస్తారు. బాగా అరిగించుకుంటారు. క్రమేపి ఆరోగ్యం బాగుపడుతుంది. మీ ఊపిరితిత్తులు బలపడుతాయి. ఉబ్బసం శాశ్వతంగా తగ్గిపోతుంది.

రూ. 3—8—0, 5—12—0, 10—0—0 ధరలలో.

3, 6, 12 ఔన్సుల సీసాలు లభ్యమౌతాయి కావలసినవారు ఇంగ్లీషులో జాబుల వ్రాయాలి

తయారుచేయువారు :

డాక్టర్ పురోహిత్ ఫార్మసీ,

కొల్హాపూర్.

పురోహిత్ స్వాసహరి

DR. PUROHIT PHARMACY, KOLHAPUR

నెల్లూరులో దొరుకుచోట్లు:—

1 మెడికల్ అండ్ జనరల్ సప్లయింగ్ కంపెని.
2 కె. ఎస్. రావు అండ్ సన్సు.
3 యం. లోకనాధం అండ్ సన్సు.
4 సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్సు.

విటా - అశోక

స్త్రీలపాలిటి వరప్రసాదిని

శ్వేత రక్తప్రదరము, ఋతుశూలలు, ఋతుబద్ధము, నరములనొప్పి, నిద్రలేకుండుట బలహీనము, మొదలగు గర్భాశయవ్యాధుల పోగొట్టి టానిక్కుగా పనిచేయును.

వెల సీసా రు 2—8—0.

సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్స్

ట్రంకురోడ్డు-నెల్లూరు.

రుచికి

సువాసనకు

సాకమ్మాస్

కాఫీపొడినే వాడుడు

అన్నివిధములైన

రేడియోలు

సకాలమునకు

గ్యారంటీగా

రిపేరుచేసి యిచ్చువారు

యం. కుప్పుస్వామి

(భరతసంఘంవెనుక)

ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు

★ ధాన్యంధరలు : రైతుకాంగ్రెస్ కృషి

(8 వ పేజీ కాలం)

రైతుకాంగ్రెసు గుర్తించి 166 సొమ్ము బస్తా కు మిగతావరకు యుక్తముగ పెరిగినను 13 అయిన యున్నవనియని ఆందోళనసాగించినది రైతుకాంగ్రెసు సంస్థ. ప్రభుత్వమే యీ ఆందోళనను పెడ చెవిని బెట్టినచో రైతాంగము ఆశలు అడుగంటిపోయి గాని రైతుకాంగ్రెసు రైతులను హెచ్చరిస్తూ ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తి చేయుచునే యున్నది.

రైతులకు బస్తా 1 కి (166 పౌ) రూ 13/ రత యున్నవలెననియు; రైతాంగమునకు వ్యవసాయావసర వస్తువులు, ఎరువులు వసనములున్న ధరలకు యోగ్యమగా సప్లయి చేయవలెననియూ; విత్తనములకు రైతాంగ అవసరములకు మిగిల్చి గ్రామములలో ధాన్యమును సేకరించి అహారాంతమునకు సరిపోవు ధాన్యమునుంచి మిగతా ధాన్యమును మద్య దలారీల చేతులలోనికి పోకుండా, ఉత్పత్తి విధానము డార్లు విహారాం సంఘములద్వారా తయారు పాలించి మూలకు పంపిణీ చేయవలెననియు. ఈమీ పాలింత ములలో సంవత్సరాలుగా తరబడి మరమ్మత్తులు లేక, ఆయకట్టు భూములకే సాగుకాని స్థితిలోనున్న జలాధారములు మరమ్మతు చేయించవలెననియు; రాష్ట్రంలో యున్న పన్నీరు అధికముగ యున్నవలెననియు, సాగుకు అనుకూలమైన భూములు యేవిధమైన శిస్తులేకుండ సాగుకు యివ్వవలెననియు, మెట్ట ప్రాంతములలోను పై బంజర్లలోను సాగుచేస్తు ఆహారధాన్యములు పండించువారికి యకరం 1-కి రు 80 ల చొ॥ కనీసం ఎరువులు లేక రొఖ్కరూపములో ప్రభుత్వము యివ్వవలెననియు, రాష్ట్రములో వ్యవస్థాద్యుతో మరమ్మతుచేయగల మురుగుకాల్వలు, తదితర వంటకాల్వలు వెంటనే మరమ్మతుచేయింద వలెననియు, జలాగ్రవములు శిథిలావస్థలో నుంచి, అన్యాయ అక్రమశిస్తులువేసి. జమీందార్ల దౌర్జన్యసారము పెరిగిన జరాయితిస్తులు రద్దుచేయవలెననియు, వ్యవసాయావసరములకై యిచ్చుఅప్పు వడ్డీలేకుండా యిచ్చు యేర్పాటు చేయవలెననియు, స్థిరముగ రైతులకు మేలుగలిగించిన దేశంలో ఆంధ్రవించుచున్న కరువునివారణ కాగలదనియు, రాష్ట్రంలోవున్న రామపాదసాగరం, తుంగభద్ర, పెన్నేరు, పెన్నారు, గుండ్లకమ్మ తదితర మేజరు సైనరు యిరిగేషనుప్రాజెక్టులు అమలుజరుపవలెననియూ. కొల్లేరు, జాడపురు. గుండేరు, తుంగభద్ర మొదలగు డ్రైయినుల నిర్మాణపన్నులు, అప్పాపురం, పెదవల్లపూడి మురుగుకాల్వల త్రివ్వించుట మొదలగు సౌకర్యములు కలిగించిన శాశ్వతముగా దేశము సుభిక్షంకాగలదనియూ తీర్మానించి ప్రభుత్వమునకు రాయబారములద్వారా, విపేదికలద్వారా విపేదించితిమి.

యేమిచేసినను ప్రభుత్వము యేసౌకర్యములు కలిగించకపోగా ధాన్యంధరలు పెంచలేదు. కాని అధికాహారోత్పత్తి. శేషవింగుంట్రింద కొన్ని కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించింది.

కాని ప్రభుత్వము చెల్లించిన లోపమువలన రైతుకాంగ్రెసు కోరిక వస్త్రిమయినదనియు, న్యాయ సమ్మతమయినదనియు ప్రభుత్వము గుర్తించియుండును.

5-4-47 న సమావేశములో ధాన్యంధర బస్తా 1కి (166) రూ 13 చేయవలెనినదిగ తీర్మానించి. ప్రభుత్వమునకు విపేదించితిమి. కాని ప్రభుత్వము లోపము చెల్లిస్తుచేవున్నది కాని రైతులకు తృప్తికలిగేటట్లు, పంటపండించేటట్లు ధాన్యంధరమునకు పెంచలేదు.

కాని నిరంతర రైతుక్షేమ దీక్షాకంకణధారుడయిన రైతుకాంగ్రెసు అందోళన సాగించుచునేయున్నది. ధాన్యంధరల ప్రశ్నావళి రాష్ట్రమునకంతకు జారీ చేసి గిట్టుబాటుకేట్లు తెప్పించియున్నది. రైతులకు బస్తా 1 కి రూ 20 యిచ్చినగాని గిట్టుబాటుకాదని తిరిగి ప్రశ్నావళికి సమాధానాలు పంపారు. 10-9-47 న మద్రాసు ఏ. ఏ. హాలులో జరిగిన కార్యకర్తల సమావేశములో రైతాంగమునకు బస్తా 1 కి రూ 20 గిట్టుబాటు అగుచున్నను కొనుగోలుదారుల దృష్టియందుంచుకొని ప్రభుత్వకర్తవ్యము ఆలోచించి, ఇతర రాష్ట్రములలో ధరలు మద్రాసుకంటె యెంత అధికముగ వున్నవో వివరించి ధాన్యంధరల పెంచాలి అని తీర్మానించి రాయబారములద్వారా విపేదికలద్వారా ప్రభుత్వమునకు యెరుకపరిచింది.

47, 48 సం॥ ధాన్యంధరల నిర్ణయకమిటీముందు పై తీర్మానమునుంచింది. అదియునుగాక లోగడ మంచిధాన్యములో నాణ్యతకములున్నందున యిటు ఉత్పత్తిదారులకు అటు కొనుగోలుదారులకు యేవిధముగ లాభములేకపోగా యేవిధముగ మధ్యదళారీలు మంచిరకములతో, తక్కువరకములు కలిపి చీకటివ్యాపారములు సాగించి అధికలాభములు పొందుచున్నారని విస్తరముగ ఆ కమిటీలో విన్నవించి ధాన్యములో రెండేరకములుండాలి అని యేకగ్రీవముగ అంగీకరింపచేసి ప్రభుత్వమునకు విపేదించినది. రైతుకాంగ్రెసు పై ఆందోళనాఫలితమే ప్రస్తుతం అమలులో వున్న ధరలు.

ఈధరలు 1/48 తేది 8-1-48 గల కరపత్రములో వ్యక్తపరిచితిమి.

రాయలసీమ, విశాఖ మొదలగు తరుగుప్రాంతీయులు, మెట్టప్రాంతీయులు, చెరువుల, కాలువలక్రింద ఎంతోకష్టించి పండించుచుండగాని యింకా ధరలు హెచ్చుచేయవలెనినదని ప్రభుత్వమునకు విపేదించియున్నారు. రైతు గిట్టుబాటునుబట్టియూస్తె యింకా ధాన్యంధర పెరగవలెనియున్నది. ఈ ధాన్యంధరల వలన కలిగే హెచ్చుతగ్గులకు వ్యవసాయకూలీలు, తదితర శ్రామికప్రజలు అధికముగ నష్టమునకు గురికాకుండ కూలీ, తదితరములకు ధాన్యములోనే యేర్పాటుచేయుట అవసరమునోవాలని రైతులను హెచ్చరించాము. ఈ మన ఆందోళన ఫలితముగ యేర్పడిన ధాన్యంధరలతోపాటు మిగత ఉత్పత్తికి గూడ సరిఅయిన ధరల నిర్ణయించ ప్రయత్నిస్తు వెనుకబడియున్న రైతాంగ ఆర్థికజీవితమును పురోభివృద్ధికితేవాలి. ఆర్థికపురోభివృద్ధి సమానత్వములేదివాడు దేశము శాంతి సౌఖ్యములతో నుండజాలదు. రైతాంగము తీవ్రమయిన కృషిచేసి ఆర్థిక పురోభివృద్ధిచెంది తద్వార ఆర్థిక, రాజకీయ, నైతిక సరిసమాన ప్రతిపత్తిగల రైతు కూలీ ప్రజారాజ్యాన్ని స్థాపించి సుఖించుదాము.

అభివందనమ్

స్వేచ్ఛాకానుమయూఖమాలికల ప్రాపిడిన్నితోవిధి—స్వ
ర్ణచ్ఛాయల్ ప్రసరింప, హ్లాదమయ వ క్త్రశ్రీవిలాసమ్ముతో
స్వచ్ఛమ్మౌ భరతోర్వి నృత్యమొనరింపన్వచ్చె అన్మత్ప్రవు
ల్యేచ్ఛల్ పండుగ నూత్నవర్షమ—హాయింగాంచగానౌనిక.

★

పవిమేజా పెండుశతాబ్దముల్ కలుష దాస్యధ్వాంతపుఙబంధియుల
దివ చింతింతనలావి యాతనల నెంతో మ్రుక్కగాజేసి: బం
ధన నిర్బంధము నేడు తీపెనది: స్వాతంత్ర్య ప్రభాతమ్మునన్
కనులన్ విప్పిన 'సర్వధారి'కి ప్రజల్ : కై మోడ్పు గావింపరే.

★

తొలుసంజల్ ప్రసరింపు భవ్యకరదీప్తుల్ మామకీనాను జ
న్మల చిత్కగ్ని కరాళరూపముల రూపున్ మానిటో యద్రిభూ
స్థలిగాదోచెడు నేటి భారతధరాచక్రం లక్కైనన్ విని
ర్మలకాంతిన్ జడిగొల్పుగాత సవవర్షశ్రీ,—దయాదృష్టిమై.

శ్రీ ముదివర్తి కొండమాచార్యులు

జీరక్ భా క్

పైత్య అజీర్ణములకు అన్ని షాపులలో దొరుకును
వ్యాపార విషయములకు:
Dr. S. Rajaram Rao, A. M. A. C.
TIRUPATI.

యోగ రత్నాకరము

అపూర్వ వైద్యగ్రంథము
ప్రథమద్వితీయ సంపుటములు రు 13 లు.
డాక్టర్ : ఏటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు
నెల్లూరు

పండ్ల పొడి
వాడండి
★
సాకరియా
నెల్లూరు

శాస్త్రీయమైన భృంగామలకతైలం

కల్పాశ్రమము :: నెల్లూరు

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (Regd.)

పిల్లల లివర్ & స్ప్లీన్ వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిళ్లా పాపయ్య పాత్రుడు అండ్ బ్రదర్,
11, దక్షిణమాడవీధి, మైలాపూరు, మదరాసు.
కుంభకోణము బ్రాంచి : 7, సారంగపాణికోవిల, తూర్పువీధి.
తిరుచినాపల్లి బ్రాంచి : 15, పుగళియప్పిళ్లెవీధి, తెప్పకుళం. P. O.
అన్ని మందుల షాపులలోను దొరకును.

క్రిన్ సన్ - జింటాన్

నోటిసువాసనకు . జీర్ణశక్తికి . పైత్యానికి . కల్లలో వాడుకొనుటకు అత్యుత్తమమైన మాత్రలు
పాపులర్ ప్రాడక్ట్సు కంపెనీ,
43, పెరుమాళ్ ముదలివీధి,
జి. టి. మద్రాసు.

ఆంధ్ర దంత వైద్యాలయము - ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు

బంగారు దంతము
పండ్లు కట్టబడును
దంతచికిత్స
చేయబడును.

పండ్లనుండి చీము, నెత్తురు, దుర్వాసన, వెంపనులకైన చికిత్సచేయబడును. పిప్పిపండ్లమూలగి వేయక, బాధ నివారించేని పండుతోనే నింపబడును.

సంప్రదింపు కాలం : ఉదయం 8 గం. నుండి సాయంత్రం 6 గం. వరకు
డాక్టర్ కె. మోహనరావు, దంతవైద్యులు.

● జనవరి ముప్పది ●

శ్రీ చరిమడుగు కామయ్య

ఎక్కడల కాపురమని యిదె
వ్రేక్కలయిన దేశమున స్వరాజ్యముఁగాని
చుక్కలఁ గన్నుల నీరిడు
నక్కడ : యేమయ్య !! యామహాత్ముఁడు పడుటల్.
ఎవఁడాహంతకుఁ దంతకర్కశుఁడు తానేజాతియో, యేమి మా
నవుఁడన్నా ! మతిపోయినట్టి రకమైనట్టి గాడుగా ! యేల యి
ట్లవురా ! యేగతిఁ జేతులాడినవి యక్లై దిక్కులేదాయెనా
జవహర్లాలుఁ బటేలు నేమయిరి యీదావిట్లు వానిచ్చిరే
స్వాతంత్ర్యము సేకుజెనని
యీతలు మోహితలగ నుండరే యింత ఫలం
దాతండ్రి చలువయంటిరి
నాతండ్రి : యింకఁజాలు నాయనపోయెన్
ఉత్తరాన నేమొ తిత్తిలోఁ గొడవరి
మనకుఁ దురకలకును ననిరిగాదె
వదువుచ్చెఁ జెప్పుడిది ముందు ' రేడియో '
లేమిచెప్పె గాందినే ? శివశివ !
అనియెను బ్రిక్కయింటి యొకయంగన నాగనవచ్చి: యామెచే
యనిఁ జెయువిడ్డ నాలుగయిదేఁడుల బిడ్డఁడు తల్లిఁజూచి "యా
యనగద, గాంధితాత, పటమందునఁ గజ్జయుఁదాను, నేర ! చం
పిన దెవఁడమ్మ వాఁడు కవిపించిననా" యనియెన్ నరాసరిన్,
కొడుకు వీఁపునదట్టి ముద్దిడుచు జనని
' యట్లుగాదయ్య తాతకు నాత్మశాంతి
వరున నాచేతనే మమ్ము వారిఁజేర్చి,
కట్టుకో పున్నెమని పోదమెట్టు ' ననియె.
ఉపదవరాలె నసుప్రలోకటన్ బ్రికటంబుగ నాకు నామెయన్
రెపరెప వీఁచుగాలిఁ బయనించెను గాకితముల్, కలంబు జా
రిపడెఁ దనంత, భావముల వ్రేగునరేఁగిన భావనాప్రవా
హపరవశుండనై మజవనైతి నిమేషము నన్ను నావనిన్.
కడకొక యింత హెచ్చుటిక గల్గినయంతనె యోర ! తూరుపుం
బడమర లిల్లెబుంగవి యమల్ పసిపాపలు నింత యారటం
పడిరన డెందముండెడు సమస్తము సర్వమతాలు గుంటికిం
గడపెడుగాఁగ నేడ్వవె జగద్ధితులిట్టిరె యేయుగంబులన్,
జన్మదాస్యం బహింసకుఁ జేసినతపస్వి
కొర్లఁబోయినవాఁడు ఘోరహింసఁ
కిమెపుగాలినవారి కన్నీరుదుపుతండ్రి
కడుపుఁ గాల్చినది జేనెడు తుపాకి
వగవాఁడులేని విశ్వకుటుంబి నెమ్మిన
విడావునఁ బ్రివహించె నెత్తురేరు
తమసేవలో సమస్తము ధారవోసిన
మహనీయు దిగమ్రింగె మనుజజాతి
ఇది విధి వినోదమా లేక యీప్రపంచ
మైజమా యింకనేమి యనంగఁగలదు
దివికి దుర్లభుఁడొకఁడు మేదినికిఁ గలుగఁ
దట్టి తటిమిరె మెరఁబట్టి యిట్టుదగఁగ
పోయెఁ, బతిపోయె నీపుణ్యభూమి విరుద
మంచు విట్టూర్పు లోని దుఃఖాతిశయముఁ
బద్యరూపంబు గావించు పవిత్రకాఁగఁ
జెప్పసాగితి ....

(నా రచించు కావ్యమునుండి. ఉపక్రమణిక)

జమీన్ రైతు ఉగాది సంచికకు మాత్రము.

బొంబయి :

(8 వ పేజీ కొరవ)

కేంద్ర ప్రభుత్వమునను, సైన్య, కార్మికశాఖ దాక్టరు అంబేద్కరు గారివంటి వారిచేతులలోనుండి ఈపాటికి మార్పుజరిగేదే. కాని గతవిన ఆగస్టు నుండి సైన్యశాఖ పెలుమారు మారుచుండటం. అది కారంలోనికి వచ్చినదిమొదలు జగజ్జీవనరాంగారు (కార్మికమంత్రి) అనారోగ్యంగా ఉండటంవల్ల అను కొన్నంత మార్పు కలుగలేదు.

కేంద్రంలోని బొంబయి మంత్రులు చురుకుగా పనిజేసేవారే

కేంద్ర మంత్రివర్గంలోని బొంబయి మంత్రు లందరునూ చురుకుగా పనిచేయుచున్నవారే. సర్దారు వల్లభాయిపటేలు, దాక్టరు అంబేద్కరు, వి. హెచ్ దా బా, ఎస్. వి. గాడ్గిల్‌గార్లు. పటేలుగారు బొం బయి షాంతాలలోని కాఠియావారు సంస్థానాలన్ని టిని సౌరాష్ట్రములోనికి దింపినారు. జునగర్ సం స్థానాధీశుని ఫొగరు పణగగొట్టి అక్కడి ప్రసిద్ధ దేవాలయమును హిందువుల స్వాధీనము చేయించి నారు. దాక్టరు అంబేద్కరుగారు రాజ్యాంగ విధాన నిర్ణయమునందు, ఇతర చట్టముల సవరణయందు కృషిసలిపినారు. హిందూ వివాహముల, స్త్రీల, ధర్మ ములను మార్పుగావించ బూనినారు. బాబాగారు దేశ వ్యాపారాభివృద్ధి కనుకూలమగు విధానము నేర్పా టుచేసి హైందవులపేర్లు పెట్టుకొని తమసొమ్ముతోటి తమ పెత్తనముతోటి వ్యాపారముచేయ సమకట్టిన భారతీ యేతరులకు ఇచ్చుచిగుమతి లైసెన్సులను చాలవరకు తగ్గించినారు. భారతీయుల వ్యాపారావకా శములను హెచ్చుచేయుచున్నారు. దేశము లో వి గొప్పగొప్ప నిర్మాణములకు, ప్రాజెక్టులకు గాడ్గిల్ గారు స్కీములు తయారుచేయించి వాని నమలులో పెట్టింప సమకట్టినారు.

ప్రాంతీయ భాషాప్రాముఖ్యంవల్ల అన్యప్రాంతీయులకు బొంబాయిలో అవకాశంలేదు

ఢిల్లీ మంత్రివర్గంవల్ల, బొంబయి మంత్రివర్గం వల్ల బొంబయిరాష్ట్రానికి చాలవరకు ఉపకారం లభిం చింది. కాని దేశభాష హిందీగాని హిందూస్తానీగాని అయినందువల్లను, ఇంగ్లీషుభాష చలామణిలోనుండి తప్పుచున్నందునను, మరాటీ, గుజరాతీలకు ప్రాము ఖ్యత హెచ్చు చున్నందునను, ఆంధ్రుల వంటి గల అన్యప్రాంతీయులకిక అవకాశములు క్రమ ముగ తగ్గగలవు. కార్యాలయాలలో, కంపెనీలలో ఖాళీలు ఏర్పడుచున్నవి. క్రమక్రమముగ ప్రాంతీయ భాషలను హిందూస్తానీ భాషను అభ్యసించినవారినే యజమానులు వరించుచున్నారు. ఆంధ్రులు తమ భాషయందు పాండిత్యమును పొందుచూ నాగరలిపిని నేర్చుకొని హిందీభాషయందును పాండిత్యమును పొందినగాని ఇకముందు వుత్తరహిందూ స్థానము నందేగాక బొంబయి రాష్ట్రమునందు నయితము ఉద్యోగములను పొందజాల కుండుటయేగాక వ్యా పారమునందు నయితముపైకి రాజాలరు.

బొంబాయి రాజధానిలో 3 లక్షల ఆంధ్రులున్నారు

వ్యాపారంలోగాని, ఉద్యోగములందుగాని, కూలి పనుల యందుగాని నిమగ్నులైన ఆంధ్రులు బొం బయి, పూనా, షోలాపూరు, అహమ్మదాబాదు నగర ములందు సుమారు మూడు లక్షలమంది యున్నారు. వీరిలో నూటికి ముగ్గురుకుగూడ సరియైన హిందీ భాషరాదు. కొందరకు మరాఠీ మరికొందరకు గుజ రాతీ, అనేకులకు కొద్ది హిందూస్తానీ వచ్చును. అయి నను వీరందరు తమ పనులను తృప్తికరముగ నిర్వ హించుచు, చిన్న పనియందేమి, పెద్దపనియందేమి పేరు, ప్రతిష్ఠను పొంద గల్గుచున్నారు. ఆంధ్రేతరు లతో కలసిమెలసి మెలంగుచుందురు. ఆంధ్రదేశ ములోని ఆంధ్రులవలె కాకుండ, బొంబయివంటి దూర ప్రాంతాలలో నుండెడి ఆంధ్రులు తమతమ సంఘములందు మాత్రము ఎక్కువ సహకార భావ మును చూపరు. సహకార భావము వీరందరకును ఆదర్శముగ నుండును.

ఆంధ్రమహాసభ కార్యకలాపాలు

తమిళులకు – మళయాళీలకు బొంబాయినగర మున ప్రసిద్ధిజెందిన సంస్థలుగలవు. వాటికి స్వంత భవనములునుగలవు. కామాటిపురమున నుండెడి తెలుగువారు ఒక తెలుగుగ్రంథాలయమును ఏర్పాటు చుకొని స్వంతభవనమును కలిగియున్నారు. కాని 16 సంవత్సరములనుండి స్థాపించబడిన ఆంధ్ర మహాసభకింకను స్వంతభవన మేర్పడలేదు. ఇప్పటి పరిస్థితులలో ఇక రెండుసంవత్సరాలమాట. స్వంత భవనమేర్పడకున్నను. ఆంధ్రమహాసభ మాత్రము ఒక పఠనమందిరమును పోషించుచున్నది. అక్కడ పలువురు కలసి కొనుచుందురు. ఆంధ్రపత్రికలు నందుబాటున్నవి.

నాలుగు సంవత్సరాలనుండి విద్యాసంఘమేర్పడి ఆంధ్ర బాల-బాలికలకు ప్రాథమికశిక్షణ యేర్పా టుల చేయుచున్నది.

బొంబాయినగరమునకు ఉద్యోగమునకుగాని, వ్యా పారమునకుగాని గతచిన ఇరువదిసంవత్సరాలలో వచ్చిన ఆంధ్రులలో బొంబాయివారు సహవాసయో గ్యులు గారనియు, బొంబాయినగరము అనారోగ్య కరమనియు నిమగ్నత్తి మరల స్వమండలములకు వెళ్ళిన ఆంధ్రులెందరో. కాని ఇక్కడి జనసమర్థ నమునకు, ప్రయాణసౌకర్యాలకు. బస్సు, ట్రాము ప్రయాణములకు, ఇక్కడి సాంగత్యమునకు లోబడ గలవారు, రాష్ట్రభాషలను అభ్యసించి ఉన్నతాశయ ములు గలిగినవారు ఇక్కడి సౌకర్యములను అనుభ వింపగలరు.

తిలక్
విస్కి
ఇంగువ
వెల పౌను రు 2-14-0 లు
గడియారం మార్కు
కర్పూరం
మెంతాల్
వోమపువ్వు
పచ్చకర్పూరం
సలీసుధరలకు-
హోల్ సేల్ గాను
రీటెయిలుగాను
సప్లయిచేయబడును
★
గోపాల్ జీ చాంపషీ & కో
30, గోవిందప్పనాయక వీధి,
జీ. టి. మద్రాసు.

మనవి
ఆనందసుధ సమస్త వ్యాధులకు
8 ఔ॥ సీసా రు 3-0-0.
*
ఆరోగ్యసుధ సమస్తపెగ నవాయి వ్యాధులకు మేహములకు
80 మాత్రలు రు 4-0-0.
*
స్త్రీసుధ
స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు
80 మాత్రలు రు 4-0-0.
*
Note:- మా 250 రకముల మందులను మా గ్రంథములును మావద్దను మా ఏజంట్లు అందరివద్దను ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.
డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి & సన్సు, రాజమండ్రి :: (M.S. M. ST.)

...వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుటకు ఏర్పడిన ప్రభుత్వమే ప్రజాస్వామ్యమని చెప్పవచ్చును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ న్యాయమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ఆలోచన, భావ ప్రకటన, విశ్వాస, ఆరాధన, సంఘ స్వాతంత్ర్యములను కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు అంతస్తు, అవకాశ సమానత్వమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు సహోదరత్వమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు వ్యక్తి గౌరవమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు జాతీయ సమగ్రతను కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ శాంతిని కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ సౌభ్రాతృత్వమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ సహకారమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ సమైక్యతను కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ ఐక్యతను కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ ఏకత్వమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ ఏకీకరణను కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ ఏకీభావమును కలుగజేయును. ఈ ప్రభుత్వమే ప్రజలకు ప్రపంచ ఏకీకృత

రుగా యుద్ధప్రవాదం

శ్రీ వి. యస్. వెంకటనాగాయణ
యం. ఏ. ఓ. యిస్.

దాపూజీ హృదయాన్ని వ్రసంచాటికి
తద్దుబాటుచేసి చెప్పగల్గిన వీలాలి
అయనకంటే ముందుగానే శరీరాన్ని
త్యజించిన తేజోమూర్తి
నరహరిసరిత్
మహాదేవదేశాయి

ం రెండు ప్రపంచయుద్ధములు చూచియు తిరుగా అట్టివ్యామోహం వస్తుందో ఏమోతెలి నియు అర్థంచేసుకోకుండా బాగుగ కనిపిస్తున్నవి. ప్రపంచయుద్ధంమూలాన ఇకయుద్ధం అక్కు ం తెండుకూడదు. అదే ఆదర్శం అక్క, అందరూ లిగియుండిరాను. అయితే యుద్ధావంతరం ప్రపంచ ాంతికోసం ఏర్పాటవ్వ తాత్కవమితి (United nations) అను అధిక పార్లిమెంటులిగి ఉంటే మోతుబరి రాజ్యాలు తాము పొంచిన విలయంవల్ల తమకను దేశాలకు ఎంతలాభం రాగలదో అంతలాభం గుంజుకోవలెననే వ్యామోహాన్ని చేయడం మొదలుపెట్టినవి. అక్కరాజ్యసమితిలోని మరొక రాజ్యంలో అమెరికా, రష్యా, బ్రిటన్ త్రిమూర్తులు. ఇందులో అమెరికా, బ్రిటనూ ప్రెంచీకిన్ని రష్యా ప్రెంచీకిన్ని షేలాలిపొత్తున్నాలేదు. ఐరోపాదేశంలో అంతా రష్యాపార్లిమెంట్యం అతిశయంచి తమకు ఏలాటి డోక్కంలేకుండా పోతుందనిన్ని ఏలాటి ఏడుపుబిడుపూ లేకుండా పోతుందనిన్ని, కమ్యూనిజం సిద్ధాంతాలు పూర్తిగా వ్యాపించి పోతుందనిన్ని అమెరికాభయం. ఈవిషయాన్నే అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల కాంగ్రెసులో చర్చించుటకు వ్యతిరిక్తమైన ఒకకమిటీ చేర్చాన్నది. "వ్యక్తివాదంలో కమ్యూనిస్టుం పార్లిమెంట్యం ఎక్కువకాకుండా ఉండడానికిన్ని ఇంకొక వ్యక్తివాదయుద్ధం రాకుండా ఉండడానికిన్ని ఈక్రింది ఏయమములను పాటించవలెను. (1) కమ్యూనిజంయొక్క సారకిదాసమ్ములను వ్యక్తిచిందుకలేము. (2) సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ఏలాటి రాజ్య ఉద్యోగాలలోకిన్ని కమ్యూనిస్టులను రానియ్యకూడదు. కమ్యూనిస్టులకు ఆర్థికంగాగాని రాజకీయంగాగాని పార్లిమెంట్యం ఉండకూడదు. (4) కమ్యూనిస్టుదికాని రాజ్యాలకు సహాయంచేసి కమ్యూనిజం వాదులకి చేరనియ్యకుండా ఉండుటకు వ్యామోహవలెను. (5) దగ్గుబావున్న పార్లిమెంటులకు సహాయంచేసి కమ్యూనిజంను ఆపుమోవలెను

డోంగ్రేగారి

బాలామృతము

బలహీనమైన బిడ్డలకు

పుష్టియున్ను బలమున్ను

ఆరోగ్యము నిచ్చును.

శాస్త్రీయ ఆయుర్వేద
పేటెంటు ఔషధములకు..
క్షీరసముద్రం ఫార్మసీ
రాజమండ్రి

జీవమిత్ర సీసా 1-కి రు. 1—8—0
పల్చనైన యింద్రియమును గట్టిపర్చి బలము
కాంతి వీర్యవృద్ధి సంభోగశక్తి నిచ్చును.
యస్. వి. శాస్త్రి అండ్ కో.
ముప్పవరంపోస్టు (వయా) ఒంగోలు.

దంతరోగాలన్నిటికి
దంత చికిత్సలకుగాని — పండ్లు
కట్టుటకుగాని వీరిని చూడండి
★
డాక్టర్. యస్. కె. రావు
కోమలవిలాస్ మిద్దెమీద.
ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు

దత్తపుత్రుడు దేవ్యాం
ఆంధ్రదేశ
మునందు మొదటినుండియు
ప్రసిద్ధికెక్కినది.
ఈశ్వర ఫార్మసీ, రాజమండ్రి

పక్షవాతమునకు
PARALYSIS CURE (Regd)
మామందు అమోఘంగా పనిచేస్తుంది. అన్నారి
కాళ్ళనుండి మళ్లీ పనిచేస్తుంది. దిగులు
పడనవసరంలేదు. వారంమందు రు. 7—0—0
డాక్టరు బొమ్మా కేశవులు
(పక్షవాత స్పెషలిస్టు) సంతపేట - నెల్లూరు

కుష్టు ★ బొల్లి
సుఖరోగాదులకు గ్యారంటి చికిత్స వ్రాయలాగు
తెలియును. డా॥ యస్. సుబ్బారెడ్డి & కో.,
గోపాలపురం పో॥ గో॥ (via) తణుకు M.S.M.

సాహిత్యగోష్ఠి

★ సీరుపదును ★

శ్రీ దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రి

ఈనాటి తెనుగునిఘంటువులలో, అనేకశబ్దముల రూపములు - అర్థములుకూడా తారుమారైయున్నవి. ఈయంశమునుగూర్చి పత్రికాంతరములో నేను కొన్ని వ్యాసములు వ్రాసియున్నాను. అందు చర్చింపబడిన శబ్దములలో 'సీరుపదును' ఒకటి. దీనికర్థ మేమనగా: శబ్దరత్నాకరములో "సీరుపదును = కొంచెపు పదును" అనియున్నది. ఆ మాటనే యనువదించినవి పూర్వాంధ్రనిఘంటువులు.

అది సరియైన అర్థముకాదనియు, సీరుపదు నవగా సీటముంచి ఎక్కించుపదును (= సీటిపదును) గాని, 'సీరు = కొంచెమైన, పదును' కాదనియు, 'సీరుపదును' అనుపదము 'సీరెండ'వంటి దనుకొనుట పొరపాటనియు నేను వివరించియున్నాను.

మరియు నా సందర్భమున - సీరుపదును, ముదురుపదును, కొమ్ముపదును, ఆవిపదును మూడుతెరగు లనియు, - సీటిపదునులోను, మంచిసీటి పదునుకంటె ఉప్పునీటిపదును శ్రేష్ఠతరమనియును చెప్పి, ఆయుధములను కాచి సీటముంచి పదును పెట్టుటకలదనుటకు

"సరగ మిన్నను కమ్మరి సంజకొలిమి
బెట్టుగాఁగాచి బంగారుచుట్టువాలు
పదును పెట్టఁగఁగాఁపబోయి పట్టలేక
విడిచెనన, బ్రాదువంపటి కడిమిమసఁగ".
—యయాతి. ౨-౭౮

అను ప్రాచీన రచనముకూడా చూపియున్నాను. పదునెక్కించుటకు సీటముంచుటను-సీరుత్రిపుట-అంటారనియు చెప్పియున్నాను. నేను చెప్పిచూపిన యర్థము నంగీకరింపక, 'కవిరత్న శ్రీరామ వీరబ్రహ్మకవి' యనువారు పెక్కాక్షేపములు తెలిపినారు. వానిలో,—

'సీరుపదును' అనుపదము, జలము-అనునర్థము నిచ్చు 'సీరు'నుండి పుట్టినదికాదు. అట్లే పుట్టియున్నచో, అది 'సీటిపదును' అగునేగాని 'సీరుపదును' అను రూపమునవుండదు. లేత - ముదురు, అని పదును రెండువిధములేగాని-మూడువిధములుకాదు-

అనునవి రెండే విమర్శింపదగినవి.

శ్రీ 'వీరబ్రహ్మకవి-కవిరత్న'గారి యాక్షేపము సరియైనదికాదంటూ, శ్రీ యేలూరిపాటి రామభద్రి పయనులుగారు—'సీరుపదును; ఏముదురుపదును అవి. పదును రెండువిధములని తేల్చినారు.

ముదురు—లేత—అనునవి, ఆయుధమున నెక్కించిన పదునులోగల పాకభేదమునుతెలుపు విశేషణములుగాని, పదునులుకావు. కావున 'ముదురుపదును లేతపదును- అని పదును రెండువిధము'లనుట తెలివికి వెలియైనప్రసంగము.

పదునులు, శ్రీ పయనులుగారు సెలవిచ్చినట్లు—రెండువిధములుకావు. నేను మనవిచేసినట్లు మూడు విధములే. కాని ఆమూడు విధములలోను వారనిచ్చినవి. నేను చెప్పినవికావు.

ఆయుధమునకు పదును (Temper) ఎక్కించుటను సంస్కృతమున "పాయనసంస్కార" మంటారు. అది మూడువిధములు: సుశ్రుత కల్పతంత్రములో, శస్త్రపాయనములు (Tempering) నాటి ప్రయోజనములు—అను ప్రకరణమున ఇట్లు చెప్పబడి యున్నది.

"తేషాం పాయనా త్రివిధా: క్షారోదక తైలేషు. తత్ర క్షారపాయితం శరశల్యాస్థి చ్ఛేదనేషు, ఉదకపాయితం మాంసచ్ఛేదన పాటనేషు, తైలపాయితం సిరావ్యధన స్నాయుచ్ఛేదనేషు.

(వ్యాఖ్య:— పాయన మనగా త్రాగించుట. అది క్షారజల తైలము లనువానిచే 3 విధములు-)"

వీటివలన తేలిన సారమేమి?

పదునులు మూడు విధములుగాని రెండువిధములు కావనియు, "ముదురు-లేత, అని పదును రెండువిధములే" నను వ్రాత పొత్తిగా తప్పనియు, 'సీరుపదును' అను పదములోని 'సీరు' జలమేగాని 'కొంచెము' కాదనియు, బ్రహ్మంగారిది సీరసారి సీరపము-సిరాధారమున్నైన వాదమనియు తేలి పట్లేగదా!

'సీరు' = జలమనుచో, 'సీటిపదును' అగునేకాని 'సీరుపదును' కాదనుటవల్ల శ్రీ 'కవిరత్న....కవి' గారికి ఆంధ్రభాషా సంప్రదాయజ్ఞతయును లేదని తేలుచున్నది.

తెనుగు పదములలో కొన్ని షష్ఠీ విభక్తిముల, కొన్ని అనౌప విభక్తములు. కొన్ని తత్పురుషములు. 'సీరు' తత్పురుషములలో చేరినది. అందువలన 'సీరుపదును' అనవచ్చును 'సీటిపదును' అనవచ్చును.

పర్యాలంకారసార సంగ్రహకర్త, అనౌప విభక్తికము లుదాహరణగా:—

"సీర సగ్గియుదికి, యూరము పన్మయం,బు" (విక్రమసేనము)

"సీరిలోననీడ దోఁచు తారక ప్రతిబింబము (ప్ర ఆశ్వా. 1. 207) అను ప్రాసస్థాన ప్రయోగములు నిచ్చియున్నారు: మరియును, ఆముక్తమాల్యదలో,—

"గగనము సీరు ద్రుగ్గ దెసగా జడివట్టిననాళ్లు"(1-80) అని ప్రయుక్తమై యున్నది. వ్యాఖ్యాతలు, ఆ 'సీరు ద్రుగ్గను (పీఠిక- పు-36 లో) షష్ఠీ విభక్తికకార్యము రాని కుదాహరణగా పేర్కొనియున్నారు. బ్రహ్మంగారెరుగరుగదా! ఎరిగియేయున్నచో 'సీరుపదును' అను రూపము పుట్టనే పుట్టదని యేలందురు!

"సీరుపదును—అనగా కొంచెపుపదునే; అదే లేతపదును- లేతపదునే శ్రేష్ఠము- ముదురుపదునైనచో నేమాత్రము దెబ్బతగిలినను నది పెట్లున విరిగిపోవును- కావున లేతపదునే మంచిది- లేతపదును పెట్టుట కెక్కువనేర్పు—అనుభవము కావలెను-"

అని బ్రహ్మంగారి దొరవ్రాత- అవియును అజ్ఞానమూలకమే: ఎందువలననగా, పదును 'లేత' యైనచో వాదరమడిగిపోవును- ప్రయోక్త పరిశ్రమము వనిహీన లాభనమగును- కావున లేతపదునే మంచిదనుట పొరపాటు- "లేతపదును పెట్టుటకు—ఎక్కువనేర్పు - అనుభవము కావలె"ననుట అంతకంటెను పొరపాటు- ముదురు - లేతకాని 'సమపదును' కుదిరినచోగాని ఆయుధము సరిగా పనిచేయదు- పాకమెరిగి 'సమపదును' పెట్టుట కెక్కువనేర్పు-అనుభవము కావలెగాని-ముదురుపదును పెట్టుటకైనను—లేతపదును పెట్టుటకైనను ఎక్కువ నేర్పక్కరలేదు- కావున బ్రహ్మంగారివ్రాత సరియైనది కాదు-

చెప్ప మరచినాను- యయాతిచరిత్ర పద్యము మీదను-దానినుదహరించిన నామీదను వీరబ్రహ్మంగారు మోపిన పెద్ద తప్పొకటియున్నది-చిత్తగించండి. వారి వాక్యములు-

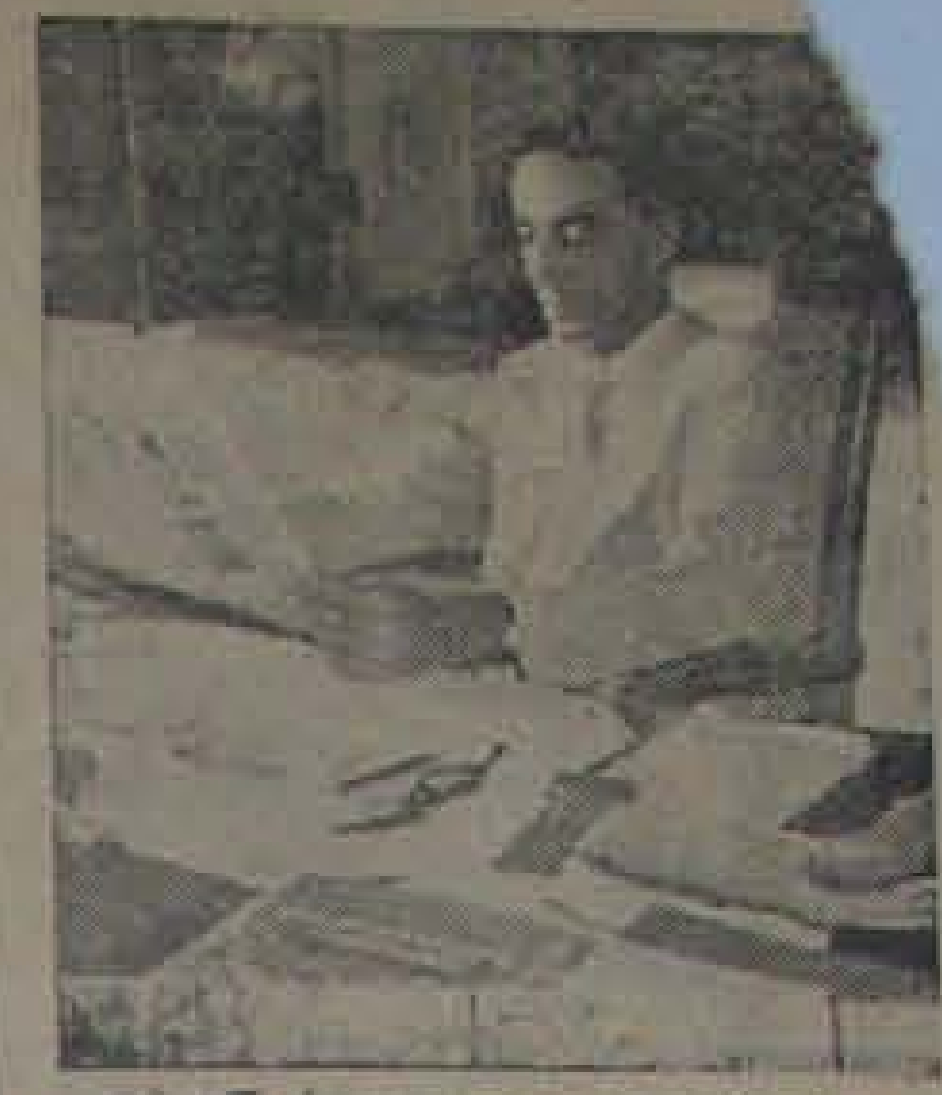
"ఈ పద్యములోని చుట్టువాలు(ఆయుధము)బంగారుది- ఈ బంగారపు టాయుధమునుగాచి పదును పెట్టుటకై పనుదిముకతను ఏ సివిన యాగ్రంథకర్త యెంత పొరపాటుచేసినాడో గమనించితిరా? మిశ్రములోహమైన 'ఉక్కు'నుగాచి సీటిలోముంచిన యెడల బిరుసు గలుగునుగాని, సహజ లోహములైన బంగారు, వెండి, రాగి, సీసము ఇత్యాదుల నెంత యెఱ్ఱగా గాచి యెన్నిదినములు సీటిలో బెట్టినను వానికి బిరుసురాదు- సరిగదా పదును (గట్టిదనము) నకు బదులు మెత్తదనమేవచ్చును- ఈ విషయమా 'యయాతి' గ్రంథకర్తకు తెలిసినచో ఆ చుట్టువాలును బంగారుదిగా చెప్పియుండడు- ఈ విషయమును పెన దీ- పి. శాస్త్రిగారైనను గమనించినారు కారుగదా?" అని వారి యాక్షేపము-

"బంగారులోహమునకు పదునెక్కదుగనుక—చుట్టువాలు బంగారుదిగా చెప్పరాదను వాక్షేపము, భాషాచమత్కారపు ముక్కుమొగమెరుగని మొరటుకస్తురవాడు చేయదగినదిగాని-కవితా కళారేఖలెరిగిన కవి చేయదగినదికాదు- కనుక సమాధానమే చెప్పనక్కరలేదు- అయినను శ్రీ పయనులుగారు—"రామాయణమున హేమమయ శరములున్నవి- కొన్ని....ఆయుధములు రజత మహారజతములలోనున్నవి- చంద్రికా పరిణయములో బంగారపు బాణమునకు పదును పట్టించినారు-మరలి మారవరాయకవి- శత్రు మారణమున కుపయోగించెనుకూడా" అనిచెప్పి బ్రహ్మంగారి యాక్షేపము సరియైనదికాదని స్పష్టపరచినారు.

పండితులారా, శ్రీ కవిరత్న-వీరబ్రహ్మకవిగారి పాండిత్యమెంతటిదో-విమర్శవిజ్ఞానమేపాటిదో తెలిసినదిగదా- ఈపాటి విద్వత్తుతో వారు శబ్దార్థపర్యాలకు దిగుటయే తప్పయియుండగా-పైపెచ్చు అవహేళన ప్రసంగము లందందు-అతివేలముగాచేసియున్నారు- ఏమనవచ్చు!

పోనిండు, ఆయనగారి అవహేళనమువల్ల అయ్యేదేమి? పొయ్యేదేమిగాని, శ. ర.; సూ. ని. కూడా, 'సీరుపదును = కొంచెపుపదును' అన్నవిగదా, ఆయర్థ మీ క్రిందిపద్యములో సరిపడునేమో పరిశీలించండి.

" ఫెళఫెళ రవభగ్న శివు కోదండంబు
భృగురాము వింటికిఁ బిలుపు దీము.
ఘుమఘుమా దికమరా కుంభిణాఘోర
నిజసాయకమునకు 'సీరు పదును'.
కిలకిల ద్విపి వి శృంఖల రావణకోటి
యాత్మ దాహప్రతాపాగ్ని కరణి.
కహకహో త్త సుబాహు ఘనశిరః ఖండను
కరలాఘవమునకు బిరుదు మంట.
విగ్రహాగ్రవిభా నాసికాగ్ర రంధ్ర
ముగ్ర ఖరముఖ దానవాయుర్దనారు
హరణమునకుఁ గన్నముగాగ నలవరించు
ధన్యునకు నీకు వినతి కోదండ రామ"॥
—చంద్రాంగదచరిత్ర-

శ్రీ వినూమసాని

డెల్టాల్ దేశానికి భారత రాయబారిగా
నియమింపబడిరి.
వీరు కేంద్ర అసెంబ్లీసభ్యులు. పారిపోషకులు.
ప్రఖ్యాత రచయిత.

(౧వ పేజీ కొరవ)

లేక శతో హేతో, మరాయుధ ధారణచేత యుద్ధభయము నెమిలియూక లగొడుగును ధరించుటచే నెమళ్లు నశించును. ప్రజామరణముఖందును. మహిష వాహనము గలవాడగుటచే అకటిలాదయమయాతనలుండును. వాయువ్యదిశకు ప్రయాణమై పోవుచుండుటచేత ఆఫ్గనిస్థాన, బెలుచిస్థాన, సరిహద్దు ప్రాంతము, పశ్చిమపాకిస్థాను, కాశ్మీరం, పర్షియా రాజ్యములందు క్షామడాంబరము ప్రజాక్షోభ యేర్పడును. పుష్యమాసమునందు శుక్లపక్షములో సంక్రాంతి సంభవించుటచేత ప్రపంచమందంతటను, ఆహారధాన్యముల కొరత, ఆకటి బాధ యుండును. తిథిఫలం, వర్షాభావం, వారఫలం, సుభిక్షం, కాలఫలం, ఆహారధాన్యముల కొరతయుండును. తులాలగ్న ఫలం - తుపానుగాలియుండును. ఆహారధాన్యములు నెయ్యి నూనెలు, కొబ్బరి, ప్రత్తి, ఉప్పు వేరుశనగ, బెల్లం, పంచదార, చేనేతవస్త్రములు, మారి ధరలు పెరుగును.

వర్షాలు, పంటలు, ధరలు,
ప్రత్యేక సమష్టి ఫలములు

చైత్ర వైశాఖమున కొంతకరువు ఆరంభం. జ్యేష్ఠ ఆషాఢముల క్రమీకముగాం వృష్టి శ్రావణ భాద్రపదముల పూర్ణవృష్టి. ఆశ్వయుజ కార్తీకముల సామాన్యవృష్టి. వరి, జొన్న, కొర్ర మొదలగు తెల్లపైరులు తెల్లభూములయందు బాగుగా పండును. బెల్లము చెరకు పెంకాయ పనుపు మొదలగు ధనవస్తువులు బాగుగాపండి ధరలు తగ్గియుండును. కంది మిర్చి రాగి సజ్జలు మొదలగు ఎర్రధాన్యం పంటలు నష్టము సంభవించును. నీలవస్తువులు ధాన్యములకు సామాన్యధరలు కలిగియుండును. పత్తి వస్త్రములు సమమైన ధరలకు దొరకును.

ఐశ్వర్య
ఆరోగ్య
అభివృద్ధిరస్తు!

★

మా మిత్రులు
అభిమానులు
పోషకులు

తెలుగు సంవత్సరాదినాడు
మా హృదయపూర్వక
అభివందనములు
అందుకోండి.
విూ శుభవాంఛితులు

భారతీ మార్టు
నెల్లూరు మదరాసు

ఎ౯. బి. రామచందర్ * టి. ఎస్. బాలయ్య * కె. మాలతి *
పులిమూట రామస్వామి * కె. తవమణిదేవి నటించిన
— జ్యూపిటర్ వారి మహోజ్వల జానపద కమీరచిత్రం —

పూర్ణరిలీజ్ — రాజకుమారి

అత్యద్భుత సంఘటనలతో — భయానకదృశ్యములతో
7-4-1948 బుధవారంనుండి * చూచి ఆనందించండి

మణిటాకీస్
స్టో౯హావుస్‌పేట ★ నెల్లూరు

త్వరలో: మద్రాసులో ఒకేహాలులో 114 వారములు వరుసగా నడిచిన
వఖ్యాత "అగ్గిరాలపత్రితావక" రానున్నది. నిరీక్షింపుడు.

గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డి
— శ్రీవర్స —
చిన్నబజారు నెల్లూరు
యీగాజులు ఎవరిఅంగడిలో తీసినావు? | మన గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారిఅంగడిలోనేతీసినాను
నమ్మకమైననగల వర్తకులు
బంగారు, వెండినగలు సిద్ధంగాదొరుకును

— కౌలు ఏలము —

నెల్లూరు శ్రీ మూలస్థానేశ్వరస్వామివారికి హక్కుగల ఈ క్రింది షెడ్యూలు భూములు 1358 ఫసలీ మొదలు 5 సంవత్సరములకు కౌలుకు యిచ్చుటకు తే 15—4—1948 ది ఉదయం 8 గంటలు మొదలు 10 గంటలువరకు మూలప్పేట శ్రీ మూలస్థానేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానములో ఏలం జరుపబడును. పాటపెట్టువారు రు 100/- లు డిపాజిట్టు చెల్లించవలయును. పాట తెగినపిమ్మట హెచ్చుపాటదారు కౌలు నిరసించుటకు వీలులేదు. అట్లుచేసినయెడల అందువల్ల దేవస్థానమునకు వచ్చే యావత్తునష్టములు పాటదారుడు భరించవలయును. పాట తెగినపిమ్మట వారమురోజులలోగా హెచ్చుపాటదారుడు 1 సంవత్సరంమక్తా రొఖ్ఖముగా దేవస్థానములో డిపాజిట్టు చేయవలయును. ఇతరషరత్తులపై ఆఫీసులో తెలుసుకొనవచ్చును—

— షెడ్యూలు —

భూమియున్న గ్రామము:	సర్వే నెంబర్లు	విస్తీర్ణము
(1) కొండాయపాళెం తమ్మారెడ్డి మాన్యం	169, 170, 180. 181, 182, 183.	యా 16-75 సెంట్లు.
(2) నెల్లూరు 1. వరిటిప్ప డవిడ పాళెం - తిమ్మయ్యవాగు	1576/914, 1576/967 1576/968	యా 2-35½ ,,
(3) నెల్లూరు పడమటిపాళెం సహస్రలింగేశ్వర మాన్యం	138, 158	యా 4-61 ,,
(4) నెల్లూరు పడమటిపాళెం జశివి మాన్యం	162	యా 2-39 ,,

సి. కోటీశ్వరరావు,
ఎక్సిక్యూటివ్ ఆఫీసరు.

"ఉష" కుట్టు మిషను

సింగర్ మాదిరి బలమైనది. నిశ్శబ్దంగా,
తేలికగా కుట్టును. కొత్తమాడల్-
కవరుతోగూడా రు 255 లు
కవరు లేకుండా రు 240 లు.
దొరుకుచోటు:— రుక్మిణి & కో
91 దండువారివీధి — నెల్లూరు.

సర్వధారి సంవత్సర
శుభాశీస్సులు
మా పోషక వర్గమునకు
నూతన వత్సర సౌభాగ్యములు
ఒసగూడును గాత!

★

నూతన వర్షానికి
నవాభిరుచులకు
తగిన వివిధరకముల
వస్త్రములు వచ్చియున్నవి
విచ్చేసి యథావిధిగా
మమ్ము పోషింప కోరినాము.

★

వినేయులు
మల్లవరపు వెంకటసుబ్బయ్య
బంగారు వెంకటసుబ్బయ్య సన్సు
కసరు వెంకటసుబ్బయ్య అండ్ బ్రదర్సు
మలవతు వెంకటప్ప
ప్రొప్రయిటర్సు:

వెంకటగిరి హాల్
ట్రంకురోడ్డు .... నెల్లూరు

భరతముని విరచిత

నాట్యశాస్త్ర విచారము

— శ్రీ వంగోలు వెంకటరంగయ్య బి.ఏ.,బి.ఎల్.,

భరతనాట్య శాస్త్రమనగ భరతుడను మునిచేత చెప్పబడినదియో లేక సంపాదింపబడినదియో 'నాట్యశాస్త్ర' మను వృత్తి లేదిది. ఈ భరతుడెవరను విచారమున వివరములు కలుగుచున్నవి. శ్రీమద్భాగవత పురాణమందు వివరముగ తెలియనగును. ఈతని పేరున భరతవర్షమను పేరు వచ్చెనని భాగవతమున గలదు. మహాభారత (ఆదిపర్వము) లోని వాల్మీకి రామాయణ భరతుని కథయు గలదు. ఇతడు దుష్యంతుని కుమారుడు, మహాభారత కథానాయకులైన పాండవుల వంశమునకు మూలపురుషుడు. ఇతని పేరున ఈ దేశమునకు భారతవర్షమను పేరు వచ్చెనని చెప్పుదురు. అయితే ఈ భరతుడు నాట్యశాస్త్రమును వ్రాసినట్లు చెప్పబడలేదు. ఈ భరతుడు జన్మాంతరమున కొంత కాలమునకు జడభరతుడని ప్రసిద్ధికెక్కిన మహాయోగి. ఇతడును శాస్త్రకారుడుకాడు. మూడవ భరతుడు దుష్యంతునికి శకుంతలయందు కలిగిన పుత్రుడు. ఇతడు "సర్వదమనుడని ప్రసిద్ధి" గాంచెను. ఈ శాస్త్ర కర్తయైనట్లు చెప్పబడలేదు. నాల్గవ భరతుడు దశరథపుత్రుడు. ఇతడు కేవలము శ్రీరామ సేవయందు లీనమయ్యెను గనుక నాట్యశాస్త్రముతో ఇతనికి సంబంధము లేదు. భరతుడను మహర్షి యొకడు కలడని చెప్పుదురు. ఇతని పేరు తప్ప ఇతనిగూర్చి యితర విషయము లేవియు తెలియుటలేదు. సర్వతంత్ర స్వతంత్ర శ్రీ వేదాంత దేశికులవారు సంస్కృత సంకల్ప సూర్యోదయమున భరత ప్రశంసచేయుచు పూర్వాచార్యుల వ్రాసిన గ్రంథములు తెలిసినవారై ఈ భరతశబ్దము సంగీత సాహిత్య సమ్మేళనముగల భావ రాగ తాళ శబ్దము లందలి ప్రథమాక్షరముల సంక్షేపమని చెప్పిరి. ఆదికాలమునుండి దీనిని యూహించినవారు భరతనాట్య శాస్త్రమును భరతుడను నొకముని యుండి యతడును ఆయన యీ శాస్త్రమును నిర్మించెనట్లును కనుపడుచున్నది. కాలక్రమమున భరత శబ్దము సామాన్యముగ నటకపర్యాయమయ్యెను.

ఈ భరతముని యే కాలమువాడో నిర్ణయించుటకు గాదున్నది. పాణినీయ వ్యాకరణ శాస్త్రమున శైలాలి కృశాశ్వులను వారు "నటసూత్రము" రచియించినట్లు తెలుపుచున్నారు. ఈ భరతముని పేరుగాని ఈ నాట్యశాస్త్ర ప్రశంసగాని అందగపడదు. పాణిని భరతుని అతిరాధ్యాయమున నుదాహరించి యున్నారు. దీనివలన ఈ భరతముని పాణిని కాలమునకు తరువాతివాడుగ నుండునని యూహింప నవకాశముగలుగుచున్నది.

భరతముని కాలమునగూడ శాస్త్రబద్ధముగాక పెక్కురు ఎరుకలవారు ఇప్పుడు మనకాలములోగూడ అనుమంది వీధి భాగవతములమాదిరి రసాభాసము యైన నాటక ప్రదర్శనములున్నవి. భరతనాట్యశాస్త్రముపైన అభినవగుప్త పాదాచార్యులు వ్రాసిన అభినవ భారతి యను గొప్ప వ్యాఖ్యానమువలన తెలియగలదు. అట్టివానికి శిల్పకముల పేరులు మున్నగు పేర్కొందినవి.

ఈ భరతనాట్యశాస్త్రము ముప్పదియారధ్యాయములుగల పెద్ద గ్రంథముగ నున్నది. ముప్పదియారవ యధ్యాయమును కొందరు విభజించి మొత్తము ముప్పదియేడధ్యాయములుగ నచ్చువేసి యున్నారు. ఈ గ్రంథమునంతయు (మూలమున మాత్రము) కొలత బొంబయిలో నిర్ణయసాగర ముద్రాక్షరశాలవారు అచ్చువేసియుండిరి. తరువాత బరోడా మహారాజావారు తమప్రాపున ప్రకటింపజేయుచున్న గ్రంథ ప్రదర్శికలో దీని నచ్చువేయింపబూనిరి. అ

జెమినీవారి "చంద్రలేఖ"లో ఒక నృత్య వేషము.

ప్రదర్శికయందు శ్రీ అభినవగుప్త పాదాచార్యులవారి వ్యాఖ్యానముతో కూడ మొదటి పదియారధ్యాయముల రెండు సంపుటములుగ నచ్చుపడియున్నవి. మిగిలిన భాగమింకను ప్రదర్శికలో నచ్చుపడలేదు. కాశీ గొని చేఖంబా ముద్రాక్షరశాలవారు కేవలము గ్రంథమునంతయు మూలమునుమాత్రము అచ్చువేసియున్నారు. ఆంధ్ర దేశమున నీగ్రంథము ప్రచారములో నున్నట్లు లేదు. పడుచున్నది. సవ్యాఖ్యానముగ తెలుగున నెవరయిన అచ్చువేయించిన కీర్తిప్రదముగ నుండగలదు.

ఒకానొక అనధ్యాయ దినమున (అనగా చదువుటకు వర్జితుల ప్రకారము అట విడువబడినదినము పోలిన) నాట్యకోవిదుడగు భరతముని నాటి జపతపాదుల సమాప్తిచేసికొని విశ్రాంతిగనుండగ మునులందరు వారిని పరివేష్టించి "బ్రహ్మసమానుడా వేదతుల్యమగు నాట్యవేదమును మీరు గ్రంథము చేసియుంటిరి. ఇది పుట్టినది ఎందుకొరకో ఎవరికొరకో దీని అంగాంగములెన్ని దీని ప్రామాణ్యమేమి దీని ప్రయోగ మెట్లు ఈ మొదలగు సంగతులన్నిటి మాకు తెలుప వలయు"నని ప్రార్థింపగ ఆయన ఆ విషయములన్నియు చెప్పదొడగెను. అదియే భరతనాట్యశాస్త్రమను పేర బరగుచున్నది. అందు మొదట నాట్యోత్పత్తిని గూర్చి యిట్లు చెప్పెను పూర్వమొక కృతయుగాంతమున త్రేతాప్రవేశము కాగా దేవదానవ యక్ష రాక్షస గంధర్వోరగాదులు కామలోభాదివశంగతులై ఈర్ష్యా క్రోధాదిసంమూఢులై గ్రామ్యధర్మ ప్రవృత్తి కలిగినవారై పితామహుని (బ్రహ్మను) సమీపించి దృశ్యము శ్రావ్యమునగు క్రీడనకము కోరెదము. అట్టిదాని ప్రసాదింపుడని ప్రార్థింపగ చతుర్వేద సంగతము శూద్రజాతిసహా సార్వవర్ణికముగ వ్యవహరింపదగి వినదగిన పంచమవేదము నొకదాని సృజించెదనని బ్రహ్మ చెప్పెను సర్వశాస్త్రార్థ సంపన్నముగను సర్వశిల్పప్రవర్తకముగను యుండునట్లు సేతిహాసముగ పంచమవేదమగు నాట్యవేదమును నిర్మించెను.

(సశేషము.)

ప్రఖ్యాతమైన తంజావూరు
వస్ట్ క్వాలిటీ
వీణలు
— దొరుకును —
ఏ. వెంకటరామయ్య,
100, తిప్పరాజువారివీధి — నెల్లూరు.

గారలకు
మీ సంవత్సరాదికానుక
నిండైన
గ్రైపెలిక్స్
సంపూర్ణారోగ్యం ☘ చల్లదనానందం
అజీర్ణము - శూల - పొత్తికడుపు - తిమ్మిరులు -
బలహీనత - ఆయాసము ...
...
ది సింపతిక్ మెడికల్ హాల్స్,
మద్రాసు — ఒంగోలు.
భాగస్థులు:- పి. సుబ్బారావు & సన్సు — నెల్లూరు

కుష్టు ★ బొల్లి
...
... గ్యారంటీ చికిత్స.
... వ్రాయుడు.
డా. ఏ. రెడ్డి (ప్రోప్రయిటర్),
ఏ. రెడ్డి అండ్ కో., [రిజిష్టర్డు]
గోపాలపురం — తూర్పు గోదావరిజిల్లా
(వయా) — తణుకు.

★ ఉగాది శుభాకాంక్ష ★

ఆ సేతుహిమాచల పర్యంత మేగాదు
అన్యదేశాలలోగూడా
ఆఫ్రికా నుండి ఫిజీస్ఫులవరకు అన్నిప్రదేశాలలో
అనేకవేలమందిని కుష్ఠురోగ నరకమునుండి రక్షించి
లెక్కలేని అమోఘిత యోగ్యతాపత్రములు పొంది,
ఖ్యాతిగాంచిన
అత్యద్భుత కుష్ఠురోగ నివారణౌషధము
☞ యీ ఉగాదికి ☜
తన శుభాశీర్వాదముల నందించుచున్నది
★
రెడ్డి & కో.,
[రిజిష్టర్డు]
హెడ్ఆఫీసు — గోపాలపురం — [వయా] తణుకు
(తూ॥ గోదావరిజిల్లా)
★
— బ్రాంచీలు —

విజయవాడ:	వాల్తేరు:	సికింద్రాబాద్:	కటక్:
గాంధీనగరం	R. S. పోస్టు	3000 కింగ్స్వే	బక్సీబజారు

నెల్లూరు:
కాపు వీధి

★ కుష్ఠు * బొల్లి ★

నకలు రకములనుచూచి మోసపోకుడు
ఈగిల్ మార్కు
నమ్మకమైన
నీలగిరి తైలము
అమ్మకమునకు ఆంధ్రదేశమంతటను
ఏజంట్లు కావలెను.
[రిజిష్టర్డు]
EAGLE
EUCALYPTUS OIL
పి. ఆర్. బి. స్టోర్సు,
49, అన్నాపిళ్లెవీధి — మద్రాసు.

ఆరోగ్యమస్తు!
★ ★ ★ ★ ★
నూతన సంవత్సర ప్రారంభ శుభోదయమున
మా అభివందనముల గైకొనండి.
ఈ సంవత్సరమంతయు మా అభిమానులు
సంపూర్ణారోగ్యముతో కలిగియుండవలెనని భగ
వంతుని ప్రార్థిస్తున్నాము.
— మాడర్న్ కేఫ్
ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు

భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్య సాధక మగు

భక్త శ్రీయాళ

తన దేవామృతమును రుచిచూపించుటకు త్వరలో ఆంధ్రదేశమంతటా విజయయాత్ర సాగించబోవుచున్నది.

అందరు తనివితీర త్రాగి, ఆనందించి, ముముక్షువులై అమరత్వము నొందుడు.

రచన
కవిచంద్రులు
కోట సోదరకవులు

ప్రతిఇంట నుండదగిన

ఆరోగ్యలేహ్యము (RGD.)

రుచి — సువాసన గల మలవిసర్జనకారి!

మలబద్ధకము - అతిఉష్ణము - అజీర్ణములకు దివ్యౌషధము - మంచి ఆకలి - జీర్ణశక్తినిచ్చును - రక్తశుద్ధి - రక్తవృద్ధిపరచుచు మెదడును దేహమును బలపరచి ఆరోగ్యంగా నుంచును.

20 తు॥ డబ్బా రు 2-0-0 లు

బాబిలాల్ ఫార్మసి — సుబేదారుపేట - నెల్లూరు

నెల్లూరు ఆంధ్రసభ [రిజిష్టర్డు] —— పోటీపరీక్షలు

"శ్రీరామనవమి మహోత్సవముల" సందర్భమున బాలికలకు సంగీత గాన (Vocal) పోటి పరీక్షలు జరుపబడును. పోటీచేయువారు ఈక్రింది సూచనలు గమనించి పోటీపరీక్షకు దరఖాస్తులను తే 15—4—48 ది లోగా దేవరపల్లి శ్రీ N. S. కృష్ణమూర్తిగారు, అడ్వొకేట్, ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరుకు పంపవచ్చును— (1) 6 సం॥ల నుండి 12 సం॥ల లోపు వయస్సుగల బాలికలకు:- 18-4-48 తేది సా॥ 4 గం॥ల నుండి "శ్రీరామునిపైన త్యాగరాజు రచించిన కీర్తనలు రెండు". 15 నిమిషములలో పాడవలయును— (2) 13 సం॥లనుండి 20 సం॥లలోపు వయస్సుగల బాలికలకు:- 18-4-48 తేది సా॥ 6 గం॥లనుండి "శ్రీరామునిపైన త్యాగరాజు రచించిన కీర్తన ఒకటి". 15 నిమిషములలో పాడవలయును. పీని రాగమును - కీర్తనను విస్తరించి తగుపరివారముతో పాడవలయునని ముఖ్యగమనిక. (A) పక్కవాయిద్యములు అక్కరలేదు. వలయుచో వారే యేర్పాటుచేసుకోవచ్చు— (B) పైపోటీలలో ఆయాజడ్జీల తీర్మానము ప్రకారము గెలుపొందిన మొదటి, రెండవవార్లకు తే 19-4-48 ది సా॥ సభలో బహుమానాలివ్వబడును—

నెల్లూరు, 6-4-48 —సి- మాలకొండయ్య, అధ్యక్షుడు.

AVAILABLE IN ALL SHOPS

MIED SCENTED
TRADE LAKSHMI MARK
BETEL NUT POWDER

లక్ష్మి సుగంధ వక్కపొడి
అన్నివూళ్లలో పేరు పొందినది

LAKSHMI BETEL NUT WORKS
NELLORE
S. INDIA

అన్ని అంగళ్లలోను దొరకును

Printer, Publisher & Managing Editor: K. V. Rama Naidu, Zamin Ryot Power Press ... St. & 55 Thippaiahvari St. Nellore.

నెల్లూరుకు అతిత్వరలో రానున్నది

యీ క్రింది సెంటర్లలో
విజయవంతంగా
ప్రదర్శింపబడుచున్నది

- విజయవాడ
- రాజమండ్రి
- ఏలూరు
- కాకినాడ
- బందరు
- విశాఖపట్నం
- గుంటూరు
- తెనాలి
- కర్నూలు
- విజయనగరం

ఆంధ్ర సర్క్యూట్
పూర్ణాపిక్చర్సు
విజయవాడ

మైసూరు:
తల్లంపిక్చర్సు
సర్క్యూట్
బెంగుళూరు

నైజాం:
దక్కన్ ఫిలింస్
డిస్ట్రిబ్యూటర్సు
హైదరాబాదు

కొత్త, రీబిల్టు మెషినరి

★

బాండ్లర్ & ప్రైస్ & గోల్డింగ్ ప్లాటర్ ప్రెస్సులు
ఫాలెంటి కట్టింగ్ మెషన్లు — ఇంగ్లీషు పర్ఫొరేటర్లు
యం. టి. ఎవ్. కట్టింగ్ మెషన్లు — పర్ఫొరేటర్లు
"హార్ ప్రెస్" ప్రూఫ్‌ప్రెస్ — ప్రూఫ్‌ప్రెస్
హాట్లు ప్రెస్ — లెడ్ కటర్లు — రోట్లు కటర్లు
బుక్‌బ్యాకింగ్ మెషను — వైర్‌స్టెయింగ్ మెషను
హ్యాండ్ & పైప్ హై నంబరింగ్ మెషన్లు

ఇంకా ఇంకా ఇంకా

మద్రాస్ టైప్ ఫౌండ్రి

38, జోన్సుస్ట్రీటు : పోస్టుబాక్సు నెం. 1546 : జి.టి. మద్రాసు

విద్యార్థులకు
బుక్ సెల్లరకు
మంచి అవకాశం

అన్నిరకాల
నోటుబుక్సు:
ఎక్సర్‌సైజు, డ్రాయింగ్ స్టూడెంటు, గ్రాఫ్ ఇంకా
స్టేషనరీ:
ఫౌంటన్ పెనాలు, పెన్సిళ్లు,
ఇన్‌స్ట్రుమెంటుబాక్సులు, ఇంకులు
అకౌంటుబుక్సు:
లెడ్జర్లు, డేబుక్సు ఇంకా, ఇంకా, ఇంకా
చెక్‌స్టుబుక్సుగూడా
ఇవన్నీ హోల్‌సేల్‌గాను, చిల్లరగాను
అతి తక్కువ ధరలకు ఇవ్వబడును

రాజు అండ్ కంపెనీ

స్టేషనర్సు అండు బుక్‌సెల్లర్సు
135, గోవిందప్పనాయకన్ వీధి. జి. టి. మదరాసు
సేల్సుడిపో: 278, చైనాబజారురోడ్డు : పచ్చప్పాస్ ప్రక్కన

WRAPPER PAGE PRINTED AT THE B. N. K. PRESS, MADRAS-1 PAPER SUPPLIED BY PARTY